

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

www.anjp-hb.co.za

info@anjp.co.za

Nabiinu bucart na yu te tun

(Le coeur de l'homme en kasum)

Copyright ANGP

COPYRIGHT

ISBN 1 - 874934 - 79 - 7

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

P.O. BOX 2191, PRETORIA, 0001, R.S.A.

(Une Mission de littérature évangélique financée de dons)
(Reg. No. 61/01798/08)

Nabi inu bıçarlı

na yı te tıı

Tııncı kıntıı daı tııncı-dııgıı. Ba maŋıı ba da yigę ba pııpuıı-kıı Fransıı tııı nıı ku dwe bıına bię yale zııı.

Dıı na karıımlı tııncı kıım, dıı wıı lııwııı wııeenu zanzan kuri, yıı ku ja nyııɔırıı ku pa dııbam. Kuıı ta nyıı dıı niıı mwıı te, dıı wıı na dıı tııtu da, yıı dıı lııwııı dıı bııçara na yıı te We yigę nıı. Nııɔına zanzan karıımlı-kıı yıı ba lııwııı nıı sııtaanıı ganiıı-ba dıı pa ba kıı wo-balwaarıı dwıı tııri tııri mwıı, yıı ba lıı wııbuııı ba yagıı kım-balwaarıı ba daarıı ba tııgıı We, yıı DL ləni ba bııçara DL daarıı DL pa-ba ııgwıı-dııgıı kalıı na ba ti tııı.

Tııncı kıntıı bıı lııwııı wııeenu zanzan wojo mwıı, tıı na pııpuıı We tııncı kıım wıınu. Ku na pııpuıı (1 Zan 1:8-10) tııı, ku bıı lıı jııgę kıntıı nıı ba ııccııı kıntıı wojo mwıı We tııncı kıım wıınu.

Nabiinu bı̄cari na yı̄ te tı̄n

Nabiinu bı̄cari na daı̄ We Joro dige, dı̄
yı̄ sı̄taanı̄ tı̄tunę jęgę mu.

A karımlı-na 1 Zan 3:4-10.

A na karımlı tı̄nę kuntu, ku nyı̄ nı̄
niu mu te. A wó na á tı̄tı̄ ku wı̄nı̄. N na
yı̄ wı̄lın̄ na ba tı̄gı̄ We tı̄n̄, naa n na yı̄
We nı̄cońı̄, n̄ nan na yı̄ wı̄lın̄ na joori o
yagı̄ We cwegę tı̄gı̄m tı̄n̄, nmı̄ zı̄ na yı̄
wı̄lın̄ maama dı̄, nı̄ na n nyı̄nyı̄gu tı̄n̄
kuntu wı̄nı̄. N tı̄tı̄ wó na n tı̄tı̄ nı̄ We na
nat nmı̄ te tı̄n̄. We ba kuri nı̄cońı̄
da-wı̄nı̄. We nii nabiinu bı̄cari nı̄ mu, yı̄
DL naı̄ kılın̄ maama na wı̄ra tı̄n̄.

Sı̄taanı̄ mu yı̄ vwa-nyı̄na ko, dı̄ lim
pe, dı̄ lı̄gvı̄ kuntu dı̄deerı̄. Sı̄taanı̄ war
dı̄ ləni dı̄ tı̄tı̄ nı̄ We maleka kalı̄ na
jı̄gı̄ We pooni tı̄n̄, yı̄ dı̄ nan daı̄ We
maleka nı̄ nı̄cońı̄ badonnę na bı̄yı̄ te tı̄n̄.
Ku nan na yı̄ dı̄ zı̄m maama, vwan tı̄ntunęna
ta wı̄ra, yı̄ ba dı̄ wı̄ ba tı̄vı̄ ba par
Krisi mu. Ku nan daı̄ kılın̄ na wó sv dı̄bam
tı̄n̄, bę̄ywaanı̄ sı̄taanı̄ tı̄tı̄ war dı̄ ləni
dı̄ tı̄tı̄ dı̄ jiri nı̄ We maleka kalı̄ na
jı̄gı̄ We pooni tı̄n̄. (A karımlı 2 Korentı̄
11:13-14.)

Svtaani mu pat nōēna ba nae We kwē-ywēnē kam wo-hvnnu tūn. Dū maa ta pa ba bvbvñja tū, sū ba yū zan̄i ba ni ka kuri. (A karim 2 Korenti 4:4.)

Balv maama na yū lwarum tiinē tūn, dū balv na vñn We ni tūn maama nyū nū twa mu te We yigē nū lvgv kontv banya nū. Ba ba jiegū nyūlā kalv na nuji We te tūn. Ba nyū nū lilwē mu te. Beñwaanti ba tōgū cwe sūlv na yū lvgv banya wo-yōorū cwe tūn mu, dū svtaana-pe wulv na te weyuu tūlampolo ciciri sūm tūn. Sintv mu jiegū-ba sū maa tuña sū na lagū te. (A karim Efēezl 2:1,2.)

Ku na dat nū ba yiē na puri, yū ba lwaru nū ba wū cōgūm wunū mu ba veə, ba kwe cōgūm wunū ba maa ve cōgūm dūlv na ba ti tūn wunū. Wulv na wū o ba jiegū lwarum tūn, o tusi o titu mu. «Dū nan na te dū wū, dū ba jiegū lwarum, dū ganū dū titu mu, ciga tēri dū tee nū. Dū nan na se dū ta dū lwarum dū We, DL laān wū yagū-dū DL ma ce dūbam, yū DL daari DL saari dū wo-balwaarv tūm maama. Beñwaanti We bá kwant DL ni, DL yū ciga tu mu. Ku daari, dū na te dū wū, dū wū kū lwarum, dū pat We yū vwa-nyūm mu, yū ku bri nū dū wū joji DL taani dūm mu dū kū dū wubvñja nū.» (1 Zan 1:8-10.)

A na karim tōnō kontv, yū á fōgū á nii nyūnyvrv tūl v na wū ku wunū tūn, á wū wani á na á titu bicari na nyū te tūn ku wunū. A yagū-na sū We zēñi DL pooni dūm á nyūlā wunū, sū á wani á na á bicara yam na yū te tūn. Lwaru-na nū á yū

lwarum tiinə mu. We yigə nū, sū á yū zaŋū
á vñn nū á ba jügi lwarum. Beŋwaanū We
tɔnɔ tagi ku wū: «Dí nan na ḥwū pooni
wunū nū We na ḥwū pooni wunū te tūn, We
Bu Zezi Krisi jana kam wú saari dí
lwarum maama.» (1 Zan 1:7.)

Ku wura dū nmū sū n se Baŋa-We, naa
n se svtaanū. N wal n yū svtaanū gamba,
naa We tūntvñnu. Ku nan daa na yū lwarum
mu te nmū ḥwū, yū zaŋū n sègi-ku We
yigə nū. Loori We sū DL vrl-m Zezi yrl
ḥwaaanū. Wontu mu tu lvgu baŋa sū o vrl
nɔɔna svtaanū dam kuri nū, yū o cɔgi
svtaanū na jügi dam dūlv dübam baŋa nū
dū pat dí kū lwarum tūn. Zezi mu yū
dübam vñrnū. Dübam wú Baŋa-We dūlv na
nar kvlv maama na sègi dübam bıcara wunū
tūn yigə nū mu. We nar dí wubvñja dū kvlv
maama na sègi dí ḥwū wunū tūn. Dí bá
wanū dí sègi dí tūtū We yigə nū, naa dí
sègi kvlv dí na kū tūn We yigə nū.
Beŋwaanū We dūlv na naanū dübam zwa tūn
ni DL dwe dübam. Dūlv na kū dübam yiè
tūn nar DL dwe dübam. Beŋwaanū Baŋa-We
nii tūga baŋa jègè maama nū mu sū DL
zèni nɔɔna balv na kwe ba bıcara maama
ba pa We tūn. (A karimū 2 Kronikū 16:9.)

Lwaru-na nū Baŋa-We nar nɔɔnu maama
vñjè na yū te tūn. We nii nɔɔnu maama dū
o na-veli mu. Lim jègè tere nɔɔna balv
na kū lwarum tūn na wú wanū ba sègi ba
tūtū da. (A karimū Zobi tɔnɔ 34:21,22.)
Á ta na karimū Zan 2:24, daanū ku wū:
«Zezi deen nan wú pe-ba o wú maama,
beŋwaanū o ye nɔɔnu maama na yū te tūn».

Kuntu, nɔɔnu wulw Baŋa-We na yagl o lwarim DL ma cse-o tñ jieg̊ yu-yojo. Nɔɔnu wulw We na wu yagl o lwarim o tñt̊ yuu nl tñ jieg̊ yu-yojo. Nɔɔnu wulw na bñ jieg̊ lwarim o bẘvñha nl dl o b̊learl nl tñ jieg̊ yu-yojo. (A karim Ləŋ-ŋẘi tñno 32:1-2.) A ta karim Ləŋ-ŋẘi tñno 51 kum maama. Matiyu 11:28-30 kum wunu Zezi tagl o wl: «A ba-na amv te, abam balw bam maama á na bẘeni yl á zieg̊ zula yalw na dunə tñ, sl amv wó pa á na siun. A se-na sl á tuŋ̊l á pa amv, sl á zaasi kvl̊ a na lagl a br̊l abam tñ. Beŋwaanl a yl ẘu-bono tu mv yl a yl tu-n-tñtl̊ tu. Aá pa á ẘubvñha taa tigi jég̊ dñdva. Beŋwaanl amv tñt̊vñha yam ba cana, yl a na lagl sl á k̊l kvl̊ tñ yl mwali mwali mv.»

Dé laan wó br̊l ẘeenu tñlv na wu tñno kum wunu tñ nyenyuru tñm kuri.

Dayig̊ nyenyugv kum

Lwarim tu b̊learl mv tñntv:

Nyenyugv kuntu maa br̊l baarv naa kaani wulw na ba tøgl We tñ b̊learl na yl te tñ mv. We tñno kum b̊ei nɔɔna bantu nl lwarim tiinə mv. Kv lagl kv ta nl svtaanl mv te o ŋwla kam. Kv br̊l nl o kl̊ o fra na zẘrl ẘeenu tñlv tñ dl o tñtl̊ ẘubvñha na lagl sl o taa kl̊ te dl te tñ mv. Mv o b̊learl dñm na nyi te ciga ciga-We yig̊ nl.

Dayigə nyuyugə krom

Lwarim tu bicari mo tinto

Nəcənu wəntu yiə yam na sələnə ya wiigi tən maa bri nə o yə sa-nywaru mu. Ku yə nə ku na pəpənə Bətar-dəndə tənə 23:29-33 küm wənə te tən mu. Ku bri nə nəcəna balu na nyə sana ba bugi tən də balu na nyə sam dwi təri təri tən, bantu yiə mu sələnə. Bantu mu yəni ba jaya, yə ba magi kantəgo ba pəvənə maşa maama, yə nəcəna magi-ba yə ku ba jiegə kuri tən. Ba əwəla kam yə zuzuru yərənə mu, yə ba laan kə <a ya na maanə>. Nan yə zağə n nii sana na sələnə yə ka lana te tən. Yə zağə n nii ka na swe ka kaagı zimbiə kam wənə yə ka cərlə te tən. Ku kweelim nə, sana kam wó dəm-m mu nə bəsankwəla te, naa ka zağə-m nə kapaa te. Nəmu laan wó bəyə wəbəyə-yəcəru, yə n bəcərə laan wó pa n əcənə əwəsətənə na yə əwəm-yəcəru tən.

Nəcənu wəm yuu küm kuri nə á wó na sə bəcənə küm mu ba gigili ba kaagı yə vara dwi təri təri nyənyərə wəra. Nyənyərə təntə maa bri lwarmə dwi zanzan na su nabiinə bəcərə te tən mu. Bəywaanə nabiinu bəcərə mu yə lwariə maama pulim jəgə. Başa-We nijoğnu Zeremi dəen tagi nə, nabiinu bəcərə tiini də gugwəli zanzan, yə də jiegə pu-sənə. Nəcən-nəcənu bá wanə o lwari-də. (A karımı Zeremi 17:9.) Dəbam Yuutu Zezi təti də maa bri nə ku yə cəga mu, bəywaanə o tagi o wl: «Ku yə nəcənu wəbəyə mu par o lagə wo-balwaarə kəm, ku na yə boorim wo-zəcəna dwi maama, də əwələnə, də nən-gvəra, də wo-swənə zanzan, də pu-sənə, də kampinə, də wo-digirə kikiə,

de wu-guru, de bubara de non-tura, de kamunni, de jwərim. Wo-balwaarv tuntv maama nuji noona woun mu yu te cog-o.» (Mariki 7:21-23.)

1. **Kakolokolo** kum nyenyugv kum kuri mu tuntv: Noona zanzan mu nae kakolokolo lam. Ku nyenyugv kum nan maa brie kamun-nyem na yu te tun mu. Svtaani yere na yu Lusifeeri tun yaa yu maleka kalv deen na jigi We pooni tun mu. De nan tua de kamunni dem ywaani mu, yu de laan ji We dum. De deen ki kamunni mu, de lagu si de de ta ma de We. Kuntv ywaani mu We zeli-de DL səgo nü. (A karim Ezayi 14:9-14 de Ezekiel 28:12-17.)

Kamunni nuji svtaani te mu. De wal dū na kamunni wəenu dwi təri təri woun. Noona badaara ki kamunni de ba jijigrv, naa de ba yiyiu mu. Badonnə maa ki kamunni de ba na kwe ba yera te tun. Ba wal ba jigr ba yera ba brie te maama ba na lagu tun noona yigə nü, yu cavlera ba jigr-ba. Babam de maa ki kamunni de ba nənwəya zila leem. Ku na yu de zwannu de jafvla pum nü ku na noona te Ezayi təno 3:17-24 kum woun tun. Noona badaara de maa ta pal ba tüt zulə de ba nabaara deen na ki kvlv tun. Badonnə de ma ta tee ba tüt de ba na yu dwi dulv tun ywaani, naa ba dwi tiinə miv ywaani, naa ba dwi bwali magim yono ywaani, yu ba daari ba swe nü We na yu ba naanu tun culi balv na yu kamun-nyemna tun mu, yu DL daari DL ki balv na yu tu-n-tüt tiinə tun lanyeran.

A karim 1 Pleyeer 5:5. Ku tagu ku wu: «We culi balu na kú kamunni tén, yé DL daari DL kú balu na tu ba titi tén lanyéranu.» Kuntu, We culi kamun-nyéna dí banu-nyéna. (A karim Butar-dindu tóno 8:13.) Lwaru-na nu, banuguru coge noco nu yé kamunni pa noco nu tui. (A karim-na Butar-dindu tóno 16:18.)

2. Kakuré kam nyenyugv kum mu tuntu: Kakuré yé varim wulu na jieg digiru yé wojo maama fra jieg-o tén mu. Kuntu, ka nyenyugv kum maa bri wo-balwaarv fra na yé te tén mu. Ku na yé wo-digiru kéné, dí kalaga bubenja, dí boorim tutvja dwi maama. Lwarma yantu laan tiini ya jieg dam mu, ku na yé zim maya kantu wonu. Ku yé lugv tiim maya mu. Kuntu, díbam maya si dí lwaru butari silv Zezi deen na tagu tén na yé ciga mu. Ku laan maa ve bina mur-tule mu, o deen tagu o wu: Lugv tiim maya nu, kuv ta nyu nu Sodom dí Gomooré maya deen na yé te tén mu. Ba deen wu jaani ba tutu yé ba kú boorim dí wo-zéona dwi maama yé ba ba kwari cavura.

Banya-We tóno kum bri díbam boorim tutvja na tiini ya ba lana te tén. A na karim 1 Korentu 6:18-19, ku tagu ku wu: «A nan yagé boorim kém dwi maama. Kém-balwaarv télv maama noco na wó kú tén, o bá kú o yagé o yéra wonu. Noco nan na boori, kuntu yé kém-baloré kulu o na kú o yagé o yéra wonu tén mu. Abam yéri nu á yéra yam nyu dí We tutu digé

mo DL Joro kum na zuvru ka woni na? We
kue DL Joro kum á bicara nu mo. Kuntu
nywaani ku daa dat abam tute mu te á yura
yam.» A na karim 1 Korentu 3:17 kum
woni, ku tagu ku we: «Wulu nan na cögü
We dige kam tün, We wó cögü kuntu tu du
mu. Beñwaani We dige kam yu DL tute
di-laa mu. Abam tute nan mu yu DL dige
kam kuntu.»

3. Tere wum nyenyugv kum na bire
kulv tün mu tuntu: Tere yu varim wulv na
jlegi digiru tün mu. Kulv maama tere na
ne tün, o kwe o di mu. Ku lana yoo, ku
ba lana yoo, oo kwe o di mu.

Kuntu, mu lwarim tu du bicari na yu
te. Kulv maama o na ne tün o kwe o li
mu. Ku na yu bobon-balwaaru, du
swa-twärë yalv na ba lana tün, du twaanu
tülv na ba lana tün kara, du nyenyuru
maama niim su o bicari mu. We ya na ki o
yura yam si ya taa yu DL Joro dige tün,
ya laan jigi wo-digiru kene nyim mu.
Ween tülv na ba lana tün laan mu te-ya.
Ku na yu sigaari nyoom du nanwall lénim
du gwé dñem, du wi nyoom, du ween tülv
maama na yu wo-balwaaru tün. Kaana du
baara tiini ba mi du nanwalla nyoom ku
dwéni faya.

Banya-We yuranu mu wó wanu DL lu
dibam, ku na yu sana nyoom du nanwalla du
sigaara maama na yu svataani dam dum tün
woni. We nooru daa ba ki ween tün
kuntu. Beñwaani o bá wanu o digimi o
yura yam du kulukulv, ya na sienu ya yu
Banya-We Joro kum dige tün nywaani.

A karim 1 Korent 3:16-17, ku wu:
«Abam yéri nu. We Joro kum na wu abam
bucara nu tün, á nyü dí We tütü dige mu
DL na zuvru ka wuni na? Wulv nan na cögü
We dige kam tün, We wú cögü kuntu tu dí
mu. Benwaani We dige kam yü DL tütü
di-laa mu. Abam tütü nan mu yü DL dige
kam kuntu».

Nöönu wulv na yü nön-kolo tün, ku
dú ta yü nu wo-zööna käm mu We yigë nu.
Dübam di sü dü taa ywü mu, sü dü ba ywü
sü dü taa di. Kana na jügi nøönu wulv
tün war o di wudiu külv na yü wudi-yüngü
tün o sui. Ku daari nøönu wulv wudiu
kumkomaasi na jügi tün na magü o di dü,
o daa ta wú taa te o wü, ba pa-o ba weli
da mu. Fra dí kumkomaasi tu ba fögü o
sui. Moyisi mämaja kam nu, nøönu na jügi
bu wulv na ba se o tiinë ni, yü o yü
vünvüñü, o zwa ba ni, o ba se kwië, yü
o yü nön-kolo dí sa-nyörü, ba deen magü
sü ba dül-o dí kandwa mu ba gu. (A
karimi Cullu töö 21:18-21.) Benwaani
sa-nyörü dí nøönu wulv na yü kanwole tu
tün fögü o par zuvru mu zuvur-o, yü ku
laan wú ja-o ku zu cam wuni mu. Nöönu
wulv na tögi dí nøöna balv na nyö sana
ba bugi ba kí wo-zööna tün, kí o ko mu
cavüra mäma maama. (A karimi
Butar-dundi töö 23:21 dí 28:7.)

Nööna balv na sañü sa-de dí balv na
jügi-sü ba yëgi ba pa nøöna nyö ba bugi
tün dí kí lwarüm mu. Wulv na pe o doñ
sana sü o nyö o bugi, dí wulv na loe
sana o weli da sü o ma pa o doñ nyö o

bugi tün wó na em. (A karim Abakuk 2:15.)

We tənɔ̄ daa ta bṝl dəbam n̄: «Abam yəri n̄ balv na ba təḡl c̄ga tün bá na jəŋ̄e je We paari d̄m wən̄l na? Yl̄ zaŋ̄l-na á gant á t̄t̄. Balv na boori tün, naa jwə-kaana, naa ka-lagina, naa baara balv na tigi d̄l ba donnə ba maa jiri kaana tün, naa ɣw̄luna, naa wo-swən-nyluna, naa sa-nyɔ̄ra, naa n̄on-tw̄luna, naa v̄l̄nv̄luna bá na jəŋ̄e je We paari d̄m wən̄l.»

(1 Korenti 6:9-10.)

Dəbam na yl̄ nabiinə yl̄ d̄l k̄l lwarma yalv maama tün bṝl fas̄ Galat̄ tənɔ̄ 5:19-20 k̄m wən̄l. Pooli d̄esen taḡl o wl̄: «Nabiinə wubv̄ja na laḡl s̄l ba taa k̄l wəēnu t̄lv tün m̄ t̄ntv̄, t̄l yl̄ ja ja m̄: k̄l yl̄ boorim dwi maama, d̄l wo-digiru t̄t̄v̄ja, d̄l wo-żɔ̄ona k̄n̄e dwi maama, d̄l jwən̄e kaan̄l, d̄l liri dim; d̄l ka culi daan̄l, d̄l ka ja daan̄l, d̄l w̄-gv̄v̄, d̄l ban-żɔ̄j̄, d̄l ka beeri ka ȳratv̄ ž̄n̄e, d̄l ka yl̄ se daan̄l, d̄l ka p̄ɔ̄rl̄ daan̄l, d̄l wo-swən̄e, d̄l sa-nyɔ̄rl̄, d̄l n̄on-kw̄elim, d̄l ka k̄l wo-yɔ̄cr̄u t̄ldonn̄e. A nan ta wó f̄oḡl a kaan̄l abam a w̄eli da n̄, balv na yəni ba k̄l wəēnu t̄lm k̄ntv̄ dwi tün, ba bá t̄ḡl ba zu We paari d̄m wən̄l.»

A ta karim Efēezl 5:18, k̄l taḡl k̄l wl̄: «Yl̄ taā yl̄ n̄oona balv na nyɔ̄ sana ba su ba bugi tün, s̄l k̄ntv̄ pal̄ á ɣw̄la c̄oḡl m̄. A nan za pa-na We Joro k̄m su á b̄lcara lanȳranc̄.»

Dibam na lagu si We Joro kum su dibam blear tñ, ku nyi dñ na-nyom na jergu dibam te tñ mu. Zezi nan tagu o wñ: «Na-nyom na jergu wulu maama tñ, si o'ba amu te o nyø». (Zan 7:37.) Wulu maama zu ba jergu sëbu dñ, o dñ nan ta ba, si We wó pa o nyø kafe, o bá ñwu kuluwulu. (Ezayi 55:1.) Zezi ta tagu o wñ: «Ku nan na yñ na balu amu na wó pa tñ, na-nyom daa bá ja wulu na nyogu-ba tñ. Na balu a na wó pa tñ wó ji nñneenü buli-yi mu te o wñ, yñ dñ wó ta buré na balu na par ñwu-dwøja kalu na ba ti tñ.» (Zan 4:14.)

4. Kajembwègè nyenyugv kum ma bri yaworó na yñ te tñ mu. Ku bri nñ n na lagu n kñ wojo zim, yñ n yëni n ta yaworó ñwaanü n wñ n yagi si jwaanü si n kñ-kñ te tñ wojo mu, yñ ku ta bri pwërsäm wojo. Blear-kurv yñ lwarum dulv cira na kñ tñ mu.

Bitar-dindu tñco 21:25-26 tagu ku wñ: «Yawor-nyum fra mu joori ya gvir o tñtñ. Beñwaanü o ba lagu si o ma o jia o tñjñ. Ku daari yñ de maama o fra laan zuvri wëenu zanzan.» Zozwe ñeen tagu dñ Yisirayelü nœna bam o wñ: «Á yñ zanjü á pa yaworó zu abam si á vu á joji tñv kum á taá te.» Nabinzwënë yura tiini ya bwënë si o wanü o joji wëenu tñlv na yñ We nyum tñ. Luki tñco 13:24 kum wñ. Zezi tagu o wñ: «Á taá cv á tñtñ si á kwaanü á da ni dulv na pñenü tñ á zu We paari dñm wñ. A lagu a ta abam si nœna

zanzan wó ba ba beeri s̄i ba zv, ȳi ba bá wan̄ ba na cwəŋe».

Yawərɔ̄ ȳi woŋo kvl̄ na wó wan̄ kv pa d̄i ga vrl̄ W̄ yiḡe n̄i, ȳi d̄i kwəri d̄i vu c̄oḡl̄ j̄eḡe t̄in mv. Kv wal̄ kv pa d̄i daa ba loori W̄ naa d̄i beeri w̄əənu t̄il̄ na ȳi W̄ nȳl̄ t̄in, naa d̄i daa ba ki d̄i w̄-d̄l̄d̄va d̄i W̄ s̄i d̄i maa na W̄ nadunni d̄l̄ na goni ni s̄i DL pa d̄ebam̄ t̄in. Kunt̄, yawərɔ̄ wal̄ kv jaan̄-m̄ kv ve c̄oḡl̄ w̄n̄l̄. W̄ na ɿɔɔnl̄ d̄i nm̄v s̄i n̄ kwe n̄ b̄lcari n̄ pa-DL z̄l̄, svtaan̄ d̄i wó ta d̄i nm̄v d̄i wl̄, n̄ yaḡi s̄i jwaan̄ naa de d̄edon̄ n̄i, ȳi d̄i laan̄ daari d̄i ye n̄i, d̄i daa ba laḡi d̄i pa-m̄ cwəŋe maya d̄i maya s̄i n̄ kwe n̄ ɿw̄la n̄ pa W̄. N̄ laan̄ wó ba n̄ t̄i n̄ lwar̄l̄ w̄n̄l̄ mv, ȳi n̄ daa w̄ kwe n̄ ɿw̄la n̄ pa Zezi s̄i n̄ na vrl̄. A na karim̄ Ebru t̄ono 3:7-8, kv wl̄: «Kunt̄ ɿwaan̄ se-na W̄ Joro kum̄ na taḡi te kv wl̄: «Abam̄ z̄l̄ na ni W̄ kwər̄e kam̄, á ȳi zaŋ̄i á digili á b̄lcara.»

N̄ɔɔna zanzan mv taḡi ba wl̄, maya kal̄ na b̄l̄nl̄ t̄in ba laan̄ wó se Zezi, ȳi ba nan̄ da w̄ ne pwəl̄e maya d̄i maya. Ȳi zaŋ̄i n̄ ta n̄i jwaan̄, s̄i nm̄v ba te jwa.

Liri kər̄e badaara yəni ba mal̄ kajambwəḡe kogli mv ba maa ki ba liri kikiə. Kunt̄, kajambwəḡe kam̄ abam̄ na ne t̄in maa bri c̄ir̄l̄ woŋo d̄i liri kikiə d̄i jwən̄e kaan̄l̄ mv. N̄ na kwe n̄ b̄lcari n̄ ki liri kikiə w̄n̄l̄, n̄ yaḡi W̄ d̄il̄ na j̄uḡ dam̄ ȳi DL ɿwl̄ t̄in mv. Kv na dwe d̄el̄, maya kal̄ d̄i na w̄ cam̄ w̄n̄l̄ naa yawər̄o w̄n̄l̄ t̄in, W̄ taan̄ d̄l̄ taḡi d̄ebam̄ d̄i wl̄,

dú bəŋi ñwla Tu Baŋa-We sú DL zəni dəbam. Dú wú manjú sú dú kwe dú tütí dú pa wəənu tüdonnə sú tütí zəni dəbam. Beŋwaanı nəcnu wəlv na yú cüga tu tün, We mu brü-o cwəŋe yú o veə. A na karimü Ləŋ-ŋwü tənɔ 37:23, ku wü: «Yuutu We mu pal nəcnu ne jɪgū dam yú sú veə». We mu ta nii cwəŋe kalv o na tögü tün baŋa nü. O na tu dü, o ta wú zaŋü. We deen pë Yistreyeli bię bam nię mu sú ba taa tögä, yú DL tagü nü, nəcnu wú manjú sú o taa kú cürum tütvña ba wənv, o nan wú manjú sú o kú liri mwaanu, naa vugv tütvña ba tütari nü. Ku wú manjú sú nəcnu taa wú ba wənv o na pwərisə, naa o ta-bəi cirə. Beŋwaanı We culi nəcnu wəlv na kú kүntv tün. (A karimü We cullu tənɔ 18:10-12.) A na karimü Brüm tənɔ 22:15 küm, ku tagü ku wü: «Balv na wú manjú tuv küm cicwəŋe nü tün mu yú balv na kú wo-zəcna dü liri kərə, ku wəli dü balv na boori tün, dü balv na yú nən-gvra tün, dü balv na kaanı jwənə tün, ku wəli dü balv na soe vwa-fom yú ba kú vwan kikiə tün.»

Manja kalv nmv na wura n karimü tənɔ kүntv tün, dedoŋ We nəcnu dü nmv DL pa n na baari yú n twəri swa n kú n wú-dlədua dü Zezi sú We vrl n ñwla kam DL yagü. Ku nan ta wal ku kú sú svtaani na nyú dü kajambwəgə kam na wú nəcnu bıcarı wənv tün dü nəcnu dü nmv sú n yagü swa twərə yam sú kwaga seeni. Ku nan ta wal sú dü taa pal fvwñl jɪgū nmv. N wal n bvñl nü: «A sɔŋc tiinə wú ta nü bee mu dü a na de

We züm, naa amu cilonnë wó ta nü bee mu? Lugv kum nœona bam na nii nü a de We, tütä mu baá nœon? Amu daa na ba tögü dü ba a ve je sülv ba na kú wœenu tülv na wó mayü dü We tögüm tün; bee mu lagü ku ba?»

Nmu na buñü kuntu, nœona fuoni dü tuoni fuoni wó pa n ji sutaani gabaa mu, nü ku na puponi Ebru töno 2:14-15 woni te tün. Zezi nan vri dubam si dü yü ta funa mu.

Nmu mayü si n ta n nii Zezi Krisi nadunni dum dü o zulë yam, dü o nywla kalv na ba ti tün mu. Wo-laarv tülv maama We na wó pa dubam Zezi nywaani tün tiini ti lana ti dwe lugv kum wœenu tülv n na mayü si n yagi n kwaga nü tün.

5. Nywenkurë yü varum wulu na yü jeno tün mu, yü ka kwéri ka yü varum wulu na cana zanzan. Ka yü varü-balero mu gaa nü. Ba maa mä nywenkurë ba bri nabinzwene bicari na su dü ban-zœjo dü pu-sünni dü ka-culi-daani te tün. Mayä zanzan lwarma yantü ve ya guri nœn-gura nü mu. Dëdoj n wal n pünni n tüü ban-zœjo mayä nü. Ku nan wal ku kú si n daa bá wanü n tüü n ja mayä kadoj nü. Kuntu, n mayü si n lwari nü nmü yü ban-tu mu, si n daari n loori Zezi si o vri-m bani dum woni.

Yagi ban-zœjo dü pu-süña, si n daari n yü pa n wó zaŋü, si wœenu tüm kuntu wó ja wo-balero yiranti mu ti ba. (Lëg-ŋwu töno 37:8.) Wó-zœjo yü wo-balero mu ku na cœgl nœona. Ku nan na

yü wu-guru, ku tiini ku cana ku gaal. (Bütar-dündü təno 27:4.) Yu zañu n pa n þani taa zañu lila. Balv na ba jiegü bvbvja tün yırani mu par ba bana zañu mwali mwali. (Eklesiasi təno 7:9.) A na karimü Kolesi təno 3:8, ku tagü ku wl: «A manü sü á lu wo-balwaarü tüm kuntu maama mu á bicari nü. Ku na yü ban-zəñç dü ka-culi-daani dü pu-sıñja».

Nooña zanzan mu wura ba na nyɔ sana, naa ba na mooni ba jına badonnə yum nü sü ku pa ba bana zuri. Ba nan na nyɔ sana kalv tün nyü nü bısankwü dü kapə vılan mu te. (A karimü We cullu təno 32:33 kum wınu.)

Ka mo jıni n doj yuu nü, ku zuri nabinzwənə bicari. Ku nan ba təgi We wvbvja. «A badon-sonnu-ba, á yü taá bvbjü sü á kıl balv na kıl abam lwarım tün dü lwarım. Nan yagi-na, sü We ban-zəñç kum wó ba ba baga. Beñwaani ku pupvnu We təno kum wınu, nü Baña-We tagü DL wl: «Amu yü wılu na wó cögü nooña dü ba kəm-balwaarü tün. Amu wó pa ba joori ba na kıl na manü dü ba tün.» (Rom 12:19.)

Zezi tagü o wl: «A taá soe á dına, sü á daari á taá loori We á pa balv na jiegü abam ba beesü tün.» (Matiyu 5:44.) «Abam na yagi á ma ce nooña balv na kıl abam lwarım tün, á Ko We dü wó yagi abam lwarım DL ma ce abam.» (Matiyu 6:14.)

Bvbvja-balwaarü tılu na yü wu-cögö dü wu-guv, dü najara bvbvja dü non-gura bvbvja tün mu su nabinzwənə bicari. Dıbam nan na se, We wó pa dıbam

bucar-zuru ciga ciga. Pooli tagu o wl: «We wó pa á bicara taa zuré, sú ku dwéni nabiiné na wó wanl kolv ba lwaré tén. Ku maa pa kolvkolv bá wanl ku cogé á bicara dí á wubuña maama, abam na ñwl dí Zezi Krisi tén ñwaanl.» (Filipi 4:7.)

6. Bísankwia deen mu gant Awa yl o tusi Edén gaari dum wonl tén. Kuntu kwaga nl Adam dí o kaani Awa daa ba jieg wél-déno dí Banja-We. Bísankwia kam ma bri sútaani na par wú-gurú zuurí noona bucari te tén mu.

Sútaani wú deen tiini ku zañl mu yl wú-gurú jieg-dí, dí na ne nl We pe Adam dí Awa jége sú ba taa zuurí gaari dum wonl, sú ba taa jieg ñwl didaani We tén. Ku yl wú-gurú ñwaanl mu sútaani lagé sú dí cogé-ba. Dí ma súnl dí cogé ba dí We na jieg wél-déno kolv daani tén. Kuntu dí zim maama dí, sútaani wú-gurú kum kuntu ta su noona zanzan dí bucari mu. Mana kalv ba na wó na nl ba donne ñwl lana naa ba wóra ba kwi tén, ba jieg wú-gurú mu dí ba. Salomon le téno 8:6 kum tagu nl, wú-gurú jieg dam nl curu na jieg dam te tén mu. Wú-gurú wó pa bvbuj-balwaarú mu zu n bucari, yl n laan lagé sú n cogé n donne ñwl. Ku nan ta wal ku jaani-m ku ve non-gura wú. Mana zanzan, kuntu mu cogé baara dí ba kaana daani. Wú-gurú mu pe yinigé dí culim wú lugú banja nl, dí wéenu dwi téri téri wonl, nabinzwéne ñwl wonl. Ku nan ta wú We tintuyna dí titari nl, ku na yl karanyina tiiné dí balv na téoli We

kwərə kam tün tütari nü. Kqntv, kv maŋi sü ba kwaani ba yeri ba tütü mv, sü ba yl yagl ba pa svtaani ma wu-guv dū ma cōgl ba We tütvñja yam. Maŋa kam ba na wó ba ba na nü We kwe ba wu nɔɔnu duldua sü DL maa tñg tütvñ-kamunne tün, ba wu maŋi sü ba kl wu-guru kv ŋwaanu.

7. Bumburi di tuga kasulv mv dū ma jwü. Dū nyenyvgv kum ma brü nɔɔnu wulv na soe səbu tün woŋo mv. «Bεŋwaanu səbu-swənə mv yl lwarim dwi maama pulim je. Nɔɔna badaara wura ba na pe ba wubvñja zv səbu-lagl yl ba yagl We cüga kam, kv pa ba jügl ba tütü ba yaaru zanzan.» (1 Timoti 6:10.)

Bumburi wal dū di mümüla zanzan dū ylranu, kv ba kv yi sü dū bagl dū tü. Nɔɔnu wulv na soe wəənu tün ba se o zəni o donne balv na yl yinigə tiinə, yl ba ba jügl kvlvkvlv tün. O tiini o kwaani sü o vanu woŋo maama o kl o tütü jüŋa nü mv. Kv zü tögü cüga cwəŋə yoo, kv ba tögü yoo, o tiini o lagl sü kv zu o jüŋa mv, yl lugv banya nadunni dum maama lagl dū ba dū cōgl mv. A karim Matiyu 6:19-21 kum, Zezi tagl o wü: «Nan yl zaŋl á kwaani sü á na jüjüglrv zanzan lugv kvntv banya nü. A na tini jüjüglrv lugv banya yo, tü wó ba tü cōgl. Tva wó mu-tü, yl tü wó svŋl tü cōgl. Iwüena dū ma wó bwéri sc̄ŋc kum ba zu ba ŋɔ-tü. Abam nan maŋi sü á tini á jüjüglrv zanzan We-sc̄ŋc nü mv. Bεŋwaanu, abam

jeljiguru na tigi me ten, a bucara du tigi dāanu mu.»

A na karim Zozwe 7 kum wuni ku bri nu, Akan du o sɔŋɔ tiinə bam maama tuge ba na soe səbu du səbu-siŋa du nūnwaŋa kandwa du gwar-ŋunnu ten ŋwaani mu. Zezi karabu Zudasi deen ve o kuuri ŋuna mu o tu, beŋwaani səbu-swənə mu pe o yəgi Zezi na yu o vərmu du o yuutu ten o pa o duna bam. (Matiyu 27:3-5.) A ta karim Luki 12:13-34.

Ku dat səbu naa səbu-siŋa kam mu ga yu lwarim. Ku yu səbu-swənə kalu na səgi nabiinə buçara ni ten mu yu lwarim. Nəɔna murr-murru, ku na yu kaana du baara, ku na yu nəɔna dwi maama wuni, ku yu səbu ŋwaani mu ba cɔgɔ ba ŋwɛa, ba ta kwəri ba cɔgɔ ba sɔŋɔ tiinə du ŋwɛa. Beŋwaani səbu fra mu zu-ba, yu ba se si ba ki kulu maama ba na wó ki si ba maa na səbu ten. Ba se si ba ki kene dwi maama yalv na wó manj ten.

Səbu-swənə du səbu kunkomaas, du n na lagu si n na zulə naa dam, tu maama yu bıdwu mu.

Ku na yu lugv baŋa dam naa ku na yu We cwendə kam wuni dam mu, n na lagu si n ta n te n donnə, ku maama yu lwarim mu. Nəɔna badonnə tiini ba kwaana du We-di tütvja yam, yu ba daari ba ki kamunni ba lagu si nəɔna zuli-ba. Ba nan ba soe ba donnə. Ba culi We nəɔna balv na ve We-di sɪdonnə ten. Nəɔna na tүŋ We tütvja, ba na lagu zulə du dam naa ba na lagu səbu ten ŋwaani, ku yu lwarim mu We yigə ni.

A na kariml Marikl 8:36, ku tagl ku wlu: «Ncoonu nan na ne lugu başa wəənu təm maama, yl o laan na ge ɻwla We tee nl, bəe nyccrl mu o nea?»

8. Sutaanl mu yl vwa-nyclna maama ko dlu vwa tu. Dlntv mu yl wolv na yigi ncoona yl ba ve ba klu lwarim tln. Sutaanl mu te nabiinu wolv na ba se Zezi tln blcarl. Zan 8:44 kum woun Zezi tagl dlu ncoona badonnə o wl: «Abam yl á ko sutaanl biə mu. A maa lagl sl á taá klu dlu wubuya na lagl te tln. Pulim nl tln sutaanl manj l dlu yl non-gvru mu. Dlu ba fəgl dlu təgl clga cwəŋə, bəŋwaanl clga təri dlu wunl. Dlu na yəni dlu fo vwan, ku yl dlu wubuya na manj ya yl te tln mu. Dlu yl vwa-foru mu. Dlntv nan mu yl vwa-nyclna ko.» Vwan yalv ncoona na buŋl sl ya fəm jɪgl bura tln, dlu vwan yalv na ba jɪgl bura tln maama yl beldwl mu. Vwan wura ba na tagl dlu ni mu, yadonnə maa wura ba na pəpənli dlu jɪŋa mu. Yayam maa wura ya na yl vwan kənə. Ncoonu wolv na yl pipiri-nycl tln yl vwa-foru mu. A na kariml 1 Zan 1:6 kum woun, ku tagl ku wl: «Dl na te dl wl, dl ɻwl dlu We, yl dl ta na wu lim woun, ku bret nl dl fo vwan mu, yl dl kikiə ba təgl clga cwəŋə kam.» A ta kariml Brim təno 22:15 kum woun, ku tagl ku wl: «Balv na wō manj We tlu kum cicwəŋə nl tln mu yl balv na klu wo-zcoona dlu liri kərə, ku wəli dlu balv na boori tln, dlu balv na yl non-gvra tln, dlu balv na kaanl jwənə tln, ku wəli dlu balv na soe vwa-fwam yl ba klu vwan kikiə tln.»

Butar-dindu tene 6:16-19 kum wunu ku bret
ni wəenu türpe mu Banya-We culə, yə təntu
türpe wunu vwan maana tu də vwa-fwaru də
təgi ba wura.

9. Calicva kam maa bret ni nabiinu
maama bıcaru wunu, ku par o ye ni o na
klu kulu tün lana, naa ku ba lana mu.
(Rom 2:15, 9:1.)

A na nii noonu wum bıcaru dum wunu,
á wó na ni ka yə calicu-zwənə mu. Ka ba
lana. Ku bret ni noonu wum də mu, ku na
yə də lwarma yalv maama o ta na ve yigə
o klu, yə o ye o bıcaru ni ni ku yə
lwariñ tün. Ku laan nyə ni o dwe mu te,
yə o klu lwarma yam yoo yoo. O tütü daa
bret o yeri kulu na klu yə o klu kuntu tün.
Maya wura o jieg wu-zuru, yə maya kadoñ
də wura o na ba jieg wu-zuru. Lwariñ dum
o na yəni o klu tün pe o daa yeri kulu na
lana də kulu na ba lana tün daant.

A na karim 1 Timoti 4:1-2 kum
wunu, ku tagi ku wə: «We Joro kum bret
dibam fasu ni, maya tiim ni noona
badaara wó zaŋi ba yagi We cwənə təgiñ.
Pipiri-nyuna balv na fo vwan tün mu wó
ganu-ba ba pa ba yagi zaasim dəlv na yə
cuga tün. Bantu wubuŋa mu tuga, ku pa ba
yeri ni ba na klu kulu tün ba lamma.»

Ku nan yə Zezi jana kam mu jieg dam
ka zaru noonu bıcaru ka li wo-balwaarv
tüm maama, sə bıcaru dum joori də ji
lanyeranu. (A karim Ebru 9:14 də
10:22.)

10. **Banya-We** yi dum nañ kulu maama na wu nabiinu bilaru nu tun. Kulu kulu tere ku na səgi We yige nu. **Banya-We** ye nabiinu bilaru bubaŋa maama na yu te tun. Nmu na manj n səgi n ki kulu maama tutee nu naa gaa wun, naa jēgē kalu na manj ka səgi tun wun d, We daa ta nañ. Jēgē kalu maama nmu na wura tun nu, We nañ.

11. **Maleka** kam maa bri We taanu dum mu. **Banya-We** taanu dum ncooni du ncooni wulu maama na ki lwarum tun, su o leni o wu o yagi kəm-balwaaru su o daari o ki o wu-dudua du We su o na gwia. Kuntu tun, We pooni dum laan wu zu o gwia kam wun. Kuntu, ncooni wulu maama na karim tcoo kuntu tun, manj su o lwaru nu We ncooni dudu-o, su o du kwe o gwia mu o pa We.

12. **Kunkwənə** kam maa bri We Joro mu. **Kunkwənə** yu zunə kalu na lana tun. Kuntu, We Joro kum yu lanyurani mu, ku yu Ciga Tu mu. Kuntu mu yəni ku bri ncooni nu o ki o tusi. Kuntu mu bri ncooni ciga cwənə su o da, du ku bri-o nu **Banya-We** wu ba DL di nabiine sareya. We Joro nan daa ta wu zu ncooni wum kuntu bilaru nu. **Banya-We** Joro bá zu bilaru dulu na su du lwarum tun.

13. **Min-vw** su na kaagl ncooni wum bilaru dum tun maa bri We na jigl sono zanzan lwarum tu gwaañte tun mu. Ku bri nu We sono kaagl nabinzwənə mu o lwarum dum wun. Bejwaañte We ba lagl su

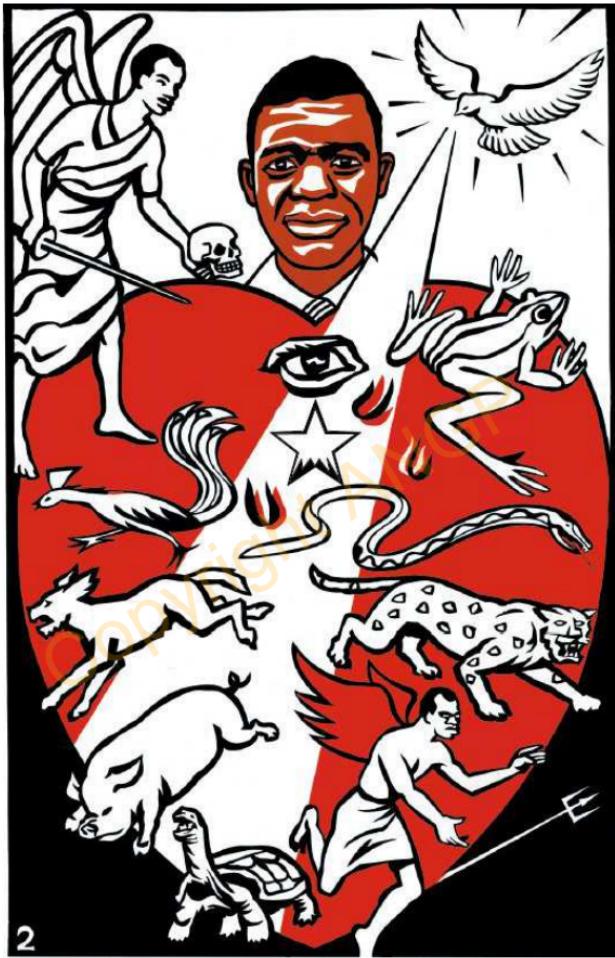
lwarim tu t̄l o lwarim dum wone. DL. lagu
s̄l o l̄eni o wu mu o yaḡi k̄em-balwaarv s̄l
o na ȳwla We tee n̄l (2 Plyeeri 3:9.)
Zezi tu luḡu baha s̄l o vrl nabiinē mu ba
lwarim wone. (A karim Luki 19:10.)
Kuntv, We t̄no kum tagu s̄l, lwarim tu
d̄ldva na l̄eni o wu o yaḡi k̄em-balwaarv
ȳl o daari o se We, kv ȳl wopolo kamunu
We s̄c̄o kum n̄l o ȳwaant. (A karim Luki
15:10.)

We nan lagu s̄l DL ma DL Bu Zezi
jana kam mu DL ma DL zarv n̄conu maama
bicari. Kuntv min-vwl s̄lm maa bri Zezi
jana kam na lagu ka zv nabiinu bicari s̄l
kv pa o na ȳwla kalv na ba ti t̄n mu We
tee n̄l.

Kuntv, nm̄u bicari d̄l na nȳl n̄l
n̄conu wontv bicari dum na ȳl te t̄n,
loori We s̄l DL z̄ni-m. Pvr̄l n̄ bicari n̄
pa We, s̄l DL taan̄ dum wane d̄l zv n̄
bicari dum wone, s̄l DL pooni s̄lne d̄l
z̄ni n̄ ȳwla kam wone. Nan k̄l n̄ wu-d̄ldva
d̄l Zezi n̄ se s̄l wontv taa ȳl n̄ yuutu, s̄l
n̄n̄ na vrlm (Tetvja t̄no 16:31.) Nm̄u na
loori We s̄l DL l̄eni n̄ bicari, DL w̄
s̄lne DL l̄eni-d̄l.

Nȳnyugv kvlv d̄l na lagu d̄l nii ȳl
kv ȳl b̄le tu t̄n mu w̄ bri kuntv.

Nylonyugu bûle tu

2

Nœn wolv na lagt sî o ləni o wu
o yagi kəm-balwaarv tñ bıcarı mo tıntv

Nyenyugv bitle tu

Noonu wolv na lagu si o leni o wu o yagi kəm-balwaarv tən bıcarı mu tıntv:

Nyenyugv kuntu bri noonu wolv na nii o piini o yu lwarım tu, yu o lagu si o leni o wu o yagi kəm-balwaarv si o daari o ki o wu-dıdua dı We tən mu. Maleka kam ze su-ləŋç mu ka jıga nı. Su-ləŋç kum maa bri We taanı dum na yu te tən mu. A na karımı Ebru tən 4:12, kı tagı ku wı: «We taanı dum jıgı ıwıa yu dı dana lanyıranı. Dı jıgı ni dı dwe su-ləŋç kılın na jıgı ni e yale tən. Dı maa wı dı zuvırı noonu wı dı poɔrı o joro dı o bıcarı wəənu maama daanı, yu dı daari dı ye o swan dı o wubvıa maama na yu te tən.»

Banya-We taanı bri kuntu tu nı lwarım ıwılerı yu tuvırı mu. Noonu wolv na ki lwarım, dı noonu wolv naı wı se We tən, baá dı-ba ba yagi min-tıv nı mu. Maleka kam ta ze nabiinu yukol-pıa mu. Kuntu bri nı dı maama wı ba dı tı mu. Dıbam soe dı tıtu lanyıranı, kuntu mu te dı yaara si dı beeri wıdiu dı di, si dı daari dı na dı yıra gwaarv dı zu. Dı tiini dı kwaanı mu si dı beeri kılın na lana tən dı pa dı tıtu. Ku nan fun mu si dı ba dı tı, si dı yıra yam pı ya ji kasıvırı. Ku daari dı jwəəru tım laan wı ba tı zıgı Banya-We yıgę nı si DL di tı sarıya. Dı ne nyenyugv kuntu wonı nı lwarım tu wım pulı o wıra o cęgi We taanı dum, yu We sono kum maa zuvırı o

bucari. Kuntu, ku pe su We Joro pooni dum puli du wura du zuvru noconu wum bucari, yu du wura du zeli lim dulu ya na wu o buhari dum ni tñn. Abam nan ye nñ pooni na tuë, ku yu fufiun mu su lim viiri. Banya-We sono kum na wu noconu bucari ni, ku yu fufiun mu su vara balu dwi téri téri na wu o buhari dum ni yu ku ma bri lwarim tñn nuñi.

A ko-bu nmw na karimí tõno kuntu nan na ni ku taaní, se su Zezi na yu lugv kuntu pooni tñn zu nmw buhari dum wñni. Kuntu, lim dulu na wu n buhari dum wñni tñn wó viiri, yu wo-balwaaru tem wó nuñi n buhari dum ni, ni vara bam na maa nuñi noconu wum buhari dum nyinyogu kum ni te tñn.

Zezi deen ma ta du noçna bam o wl: «Amu mu yu pooni a pal nabiine maama. Wolu nan na tegi amu tñn, kuntu tu daa bá vu lim wñni. Kuntu tu wó na pooni dulu na wó pa-o ñwia ciga ciga tñn.» (Zan 8:12.) Noçna balu nan na soe lim ba dwe pooni tñn wó na cam.

Maya kalu Zezi deen na ve o zu Zeruzalem We-di-kamunu kum wñni tñn, o zeli noçna balu deen na jiegü naani du peeni du kunkwén-pulé ba yegi da tñn mw, o wl ba nuñi ka wñni. O daari o jagü sëbu-lenné sëbié yu o wl: «A yu zagi á pa a Ko We digé kam taa yu pipiu jégé». (A karimí Zan 2:13-17.)

Nmw buhari dum mayu su du taa yu Banya-We digé mw. Kuntu We lagü su DL fogü DL kwe n buhari dum, su du su du We

pooni d̄l sono d̄l w̄-polo mw. Zezi w̄ tu
sl̄ o pa We yaḡl d̄lbam lwar̄lm DL m̄ c̄
d̄lbam ȳranc̄l mā. O nan tu sl̄ o vrl̄ d̄lbam
lwar̄lm dam d̄lm w̄n̄l mw o yaḡl, sl̄ lwar̄lm
daa ȳl zan̄l d̄l ta te d̄lbam. «We Bu Zezi
na vrl̄ abam o yaḡl, á w̄ s̄l̄nl̄ á taá te
á t̄t̄l.» (A karum̄l Zan 8:36.)

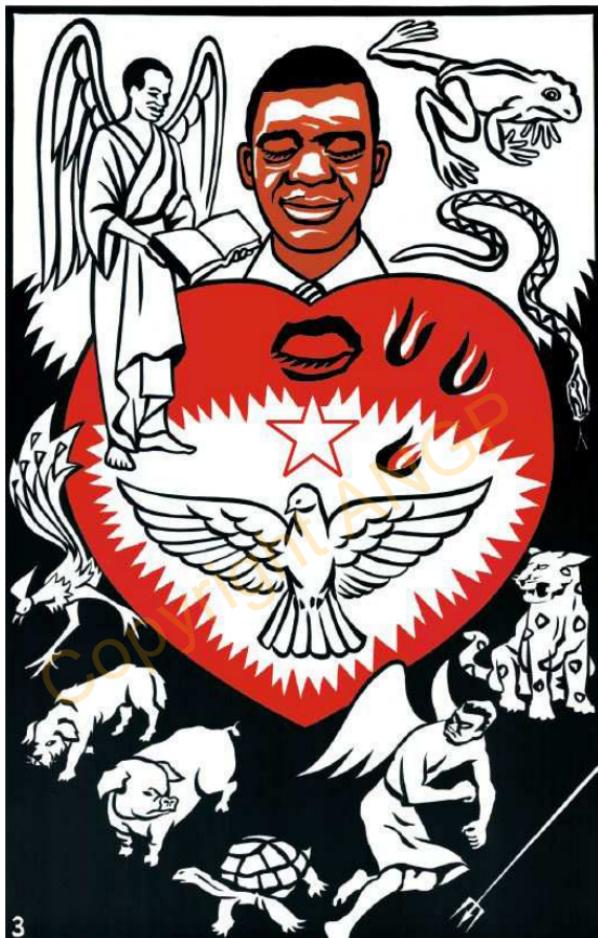
Nȳlnyuḡv̄ b̄lt̄ tu

N̄c̄onu w̄lu na k̄l o w̄-d̄ldva d̄l We t̄n
b̄lcar̄l mw t̄ntv̄:

Nȳlnyuḡv̄ k̄ntv̄ w̄n̄l d̄l ne nl̄ n̄c̄onu
w̄m l̄ni o w̄ mw o yaḡl k̄m-balwaar̄v̄ ȳl
o daarl̄ o k̄l o w̄-d̄ldva d̄l We. O laan se
We d̄l o w̄ maama mw. N̄c̄onu w̄m tu o ba o
lwari nl̄ lwar̄ma yal̄ maama w̄m na k̄l o
ŋw̄la kam w̄n̄l t̄n ŋwaan̄l mw Zezi tu o ba
o t̄l t̄v̄n-dagara kam yuu nl̄. Maleka kam
na bri We taan̄l d̄lm t̄n bri-o t̄v̄n-
dagara kam kuri na ȳl te t̄n. O w̄ nan
c̄oḡl mw zanzan o lwar̄lm d̄lm ŋwaan̄l. O
laan lwari We sono k̄m na tiini kv̄ daga
te, ȳl kv̄ pa Zezi ba o se o t̄l t̄v̄n-
dagara kam yuu nl̄ w̄m lwar̄lm d̄lm ŋwaan̄l.

N̄c̄onu n̄a puli sl̄ o da Baña-We, ȳl o
laan ba o lwari nl̄ kv̄ ȳl w̄m lwar̄lm
ŋwaan̄l mw ba maḡl Zezi d̄l balaara, ȳl ba
s̄o sabari yipuḡe ba pu o yuu nl̄, ȳl ba
daarl̄ ba pa o j̄la d̄l o ne d̄l c̄l̄na t̄v̄n̄l
daa kam yuu nl̄, kv̄ laan w̄p̄ o w̄ mw
c̄oḡl zanzan Zezi yaara yam ŋwaan̄l.

Nyenyugv bñc tu

Nccnu wolv na ki o wo-didva dñ We tin
bicari mo tintv

Nœonu wum na karim We taan düm, yu o cägi-dü lanyurani, oö na o tütü na yu wulv tün We taan düm wönl. We taan düm na nyü nl niu te tün wó pa o na lwarma yalu maama na wó o ywia kam wönl tün. Kuú pa o wó cägi yu o yi-na du nuhi o lwarim düm ywaant.

Banya-We laan wó twe o te du sono, Zezi na me o jana kam o zar-o yu o lwarim düm saari tün ywaant. O laan wó lwaru nl Banya-We twe balv bam ba wörv na cägi tün mu, yu DL vri balv na ba jügü wöpolo tün. (*Lən-ywü təno 34:19.*) Banya-We mu zeni balv wörv na cägi tün, yu DL daari DL pa ba na yazure. (*Lən-ywü təno 147:3.*) Jëgë kadoñ nl We tagü sl, nœonu wulv na yaara, yu o kwéri o yu tu-n-tütü tu, yu o se Banya-We taan tün, We wó nii wöntü wono. (*Ezayi 66:2.*)

Nœonu wulv bïcarü na kwe tün, ku yu We Joro kum du DL sono kum laan mu te kuntu tu. Kuntu tu laan lwaru nl Zezi tügü tuvn-dagara kam yuu nl o pa o jana kam nuhi dëbam lwarim ywaant mu. Ku laan par o jügü cüga mu o bïcarü nl, sl We Bu Zezi jana kam saari o lwarim düm maama. (*1 Zan 1:7.*)

A na karim 1 Korentü 6:11, ku wü: «We yagi á lwarim DL ma ce abam. DL ma pa á ji DL nœona yu á jügü cüga DL tee nl. We de dü Yuutu Zezi du DL Joro kum dam ywaant mu DL ki kuntu DL pa abam.» Nœonu wulv na ki o wö-düdua du Zezi tün daa bá cägi, o jügü ywü-düja kalv na ba ti tün. (*Zan 3:16.*)

Ku yl Zezi ylrl ḥwaant mu dč ne vril. Efeezi 1:7 wnl ku pupvnl ku wl: «Ku yl Zezi Krisi na tuga yl o jana nūji tln ḥwaant mu o me o ḥwl dč lwarl dlm jlnl, sl ku pa We yagl dč lwarl DL ma ce dlbam. Mu We na kl te DL bri DL zaanl dlm na tiini dl dagl te».

Nōonu wum kntv bvbvja laan leni mu, yl ku na puli dl maya kam kntv tln, o daa ba lagl lugv baŋa wēenu tlm tu na yl wo-yɔɔrv tln. O laan beeri Baŋa-We mu dl o wu maama, We sono kum na su o blearl tln ḥwaant.

Vara balv maama nyenyvr vya na wra, yl tl ma bri lwarma dwi téri téri tln daa téri o blearl dlm wnl. Bantv maama laan wv cicwējē nl mu, nan dl kntv dl sutaanl daa ta ba lagl sl dl viiri dl yag-o. Sutaanl daa ta beeri pwelē mu sl dl joori dl zu o blearl dlm wnl. Kntv We taanl dlm wl: «Fogl-na á ylrl á tltl sl á taá loori We, sl á yl tv mayl dlm maya nl.» (Matiyu 26:41.) «Kntv tln, kwe-na á tltl á kl We jnja nl, sl á daarl á vln sutaanl, sl dntv wó duri dl viiri á tee nl.» (Zakl 4:7.)

Nylayogu bina tu

Ba deen na
pagu Zezi
Krisi tūn-
dagara baña
nū tūn, ku
nyi dū amu
togi dudu-o
mu a tu.

Ku daa dar
amu tutu mu
nyu, ku yu
Zezi Krisi
mu nyu a
wonye.

Galatu 2:20

Nōonu wolu na se Zezi dū o wo maama tūn
bicari mu tūn

Nyinyugv bina tu.

Nooonu wolv na se Zezi dū o wu maama tūn
būcarū mu tūntu:

* * * Nyinyugv kūntu wunl dū wanl dū na
nooonu wolv na ne vrlm cīga cīga dībam
Yuutu Zezi Krisi na tīgū tūvn-dagara yuu
nū o ma vrl-o tūn ḥwaant. Nooonu wuntu kū
wopolo nū ku na pupuni Galati 6:14 wunl
ku wl: «Ku nan na yū amv, wojo kulu
yūrani amv na wū ta jīgū a nooonu dū
wopolo tūn yū dū Yuutu Zezi Krisi na
tīgū tūvn-dagara kam banya nū o ma vrl
noona te tūn mu. Ku nan yū Zezi Krisi
tūvn-dagara kam ḥwaant mu lvgū kūntu
wēēnu tūm nyū nū tū tīgū mu, tū daa ba
jīgū kuri dū amv, yū a dū nyū dū tu mu
dū wēēnu tūntu.»

Pooli tagū o wl: «Ba deen na pagū
Zezi Krisi tūvn-dagara banya nū tūn, ku
nyū dū amv tōgū dīd-o mu a tū. Ku daa
daa amv tūtū mu ḥwl, ku yū Zezi Krisi mu
ḥwl a wunl.» (Galati 2:20.)

Ā ta karimū 1 Pleyeeri 2:24 kum
wunl, ku tagū ku wl: «Zezi Krisi mu joji
dībam lwarūm o tū tūvn-daa yuu nū dībam
ḥwaant. O kū kūntu sū ku pa lwarūm daa
mu yū taa te dībam. Kūntu, ku na yū
lwarūm jēgē nū, dībam nyū nū twa mu te,
yū dū laan daari dū jīgū ḥwla kalu na
tōgū cīga tūn We yigē nū.»

Galati 5:16 bīt dībam ku wl: «Pa-na
We Joro kum taa val abam á ḥwla maama
wunl, sū á yū taá se á tōgū wo-yōorū

tu lu á fra na zwu ri tu n.» A ta karim u Galati 5:25, ku wu: «We Joro kum na pe dí na ñwu-dwája tu n, dí pa-na ku taa vanj u díbam dí ñwu maama wu n.»

Nyenyug u kuntu wu n dí ne balaara yal u ba deen na me ba magi Zezi tu n. A na karim u Ezayi 53:11-12 ku bri nu, cam dílu díbam ya na wó na tu n joori dí tu wum yuu nu mu. Ba deen magi Zezi díbam lwarim ñwaanu mu. Pe Erodi dí o kwaga noona bam yaal u Zezi ba kwe gwar-svju mu ba zu-o. Ba ma daari ba so sabari yi-puge ba pu o yuu nu. Ku dai sebu-siñja yipug e. Ba ma kwe miu nacége ba kí o jüha nu, ka dai paari nacége. Ba laan ma daari ba ve ba tiiri o yige nu ba mwana yu ba wu: «Zwif e pe, dñnle». Ba maa twi lileeru ba yag i o yera nu, yu ba daari ba joji nacége kam o jüha nu ba lœ o yuu nu. Ba na tu ba ba ba yaal-o ba ti tu n, ba laan jaan-o mu ba vu ba pa tuvn-dagara yuu nu ba gu. (A karim u Matiyu 27:28-31.)

Noona zanzan wura ba na bëi ba tutu nu Zezi karabië, ba tui We-dig e ba loori We yu ba leeni, yu ba tog u ba di Zezi tuvn u gulim wudiu kum. Noona bam kuntu tutu ñja nan na ba lana, ku nyu dí ba joori ba jügi Zezi mu ba ta pa tuvn-dagara kam yuu nu te. Matiyu 7:21 kum wu n Zezi tag u o wu: «Ku dai nu balu maama na bë amu nu <Yuutu, Yuutu> tu n mu wó tog u ba zu We paari dum wu n. Ku nan

yl balu na selen ba tøgr amu Ko We wubwøja tøn mu.»

Abam wó na Zudasë sëbië tåmpøgo kum nyenyugø tønø kum wøntø. Wøntø deen mu yègi Zezi o pa nœonø sëbu-dala fiinto. Sëbu sono deen mu te o bïcarø dum, yl ku pa o ki lwarim dum kuntu.

Kantu kam dø capvøju kum yl pamajna bam ba na tu ba ja Zezi tøn tütvøya zula mu kuntu. Sëbu-pwønø bam bri ni pamajna bam deen tagø jøro mu, sì ba nii wøo mu wó di, sì o kwe Zezi gøro kum. Kuntu, Banya-We deen na tagø kulu tøn selen kù kù dø ku na wl: «Ba laan ma mangø amu gwaaru, yl ba, daartø ba ta jøro amu gar-jali dum ywaani». (Løg-ywø tønø 22:19.) Pamajna bam ma cicwe ba zo Zezi saña yl jana dø na nuji da. (A karumu Zan 19:23-24 dø 33-37.)

Ku na loori sì cibwøvø keeri tøn, Plyeeri fvgø kuni bøtø nu o yéri Zezi. Kuntu kwaga nu Plyeeri wø laan ma tiini ku cogø dø kulu o na ki tøn, yl o loori We dø yi-na sì DL yagø DL ma ce-o. (Luki 22:54-62.)

Kuntu, bwe n tütø n nii, nmø bri lanyørancø nu n tøgr Zezi cüga kam dø n ni-taanø, dø n jøla tütvøya na? Naa nmø ga n ziegø n kwari cavüra mu dø nmø na yl Zezi nœonø tøn? Zezi tagø o wl: «Nœonø wulø maama na ziegø nabiinø yigø nu o bri jaja nu wøntø yl amu nœonø tøn, amu dø nan wó ziegø kuntu tu kwaga nu a bri nu o yl a nœonø a Ko We yigø nu. Ku daartø, nœonø wulø maama na vøn amu nabiinø yigø

nu tün, amu dl wó vün kväntü tu a Ko We yigë nu.» (Matiyu 10:32-33.) Zezi nan daa ta tagü Matiyu 16:24 küm wönl o wl: «Nöönü wölv maama na lagü sl o taa tögl amu kwaga tün, kväntü tu mayü sl o vün o tütü wubvüja, sl o se yaara nu wölv na züglü tüvn-dagara o maa ve o tüvnü jëgë te tün mu, sl o laan taa tögl-nü.»

Zezi, nmü yü amu Vürnü.

Amu tu nmü te sl n zëni amu.

Nan pa jana dl na

balv deen na nuñi n saña nu

tüvn-dagara kam yuu nu tün

zarü amu lwarü düm maama

dl a cam düm maama.

Nylnyvgü bïnu tu

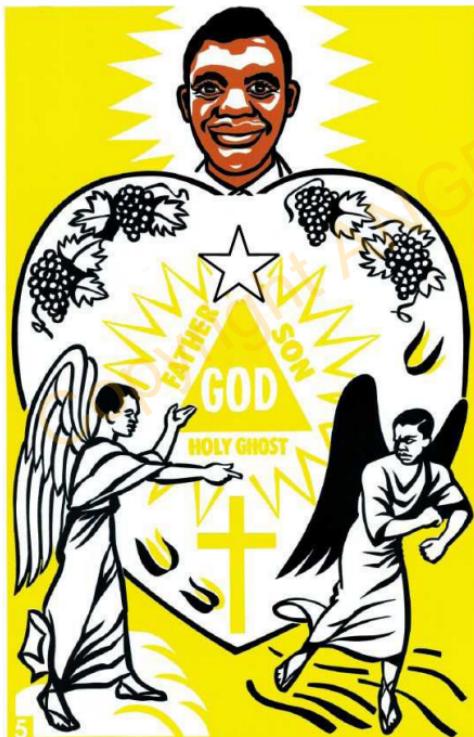
Nöönü wölv We Joro küm na wö o bïcarü nu tün mu tüntü:

Jëgë käntü nu dë ne nøönü wüm yaa yü lwarü tu mu, yü o laan se o purü o bïcarü o pa We, yü DL kwë-dl lanyüranü fasü. Lele kväntü o bïcarü düm laan jigi We Joro digë mu cüga cüga. Banja-We na yü dübam Ko tün, dl DL Bu Zezi, dl DL Joro küm, laan mu wö o bïcarü düm wönl, nu Zezi deen na tagü te o wl: «Wölv na soe amu tün wö se o ki a na tagü kvlv tün mu. A Ko wö ta soe kväntü tu, yü amu dl a Ko wö ba o te dë taá wöra duld-o.» (Zan 14:23.)

Nyinnyogø bñnu tu

sono
wñpolo
wñ-zuru
ban-pvñv
da-zulë

lanyñranc kem
ciga tñgum
wñ-bono
ka ja ka tñtu
Galat 5:22

Nñcnv wñlv We Joro kñm
na wñ o bicarl nñ tin mñ tintv

Noonu wum bıcarı dum laan jigi Ƞwıa Tu Banya-Wę dige mu. O lwarım dum maama ti. Lele kıntu, vara balı du wəənu tılvı yaa na wu o bıcarı dum wunu tın daa tərə. Sıtaanı na yı vwa-nyına ko yı du yaa te o bıcarı dum tın daa təri o Ƞwıa kam wunu. Wę Joro yırarı laan mu te-dı. Lwarım bıbınya daa təri o bıcarı dum wunu.

Tiu bię balı na wu o bıcarı wunu tın brı wo-laarır tılvı Banya-Wę Joro na parı tı laan wu o Ƞwıa kam wunu tın mu. Ku yı sono, du wıpolo, du wı-zuru, du ban-pınu, du da-zulę, du lanyırarı kım, du cıga tıgım, du wı-bono, du ka ja ka tıtlı, du wəənu tılvı maama na polı Wę wu, du nabiinę du wırvı tın. (Galatı 5:22-23.)

Noonu wulu na jıgır wəənu tıum kıntu tın nyı du tiu naga kalı na leri bu-ŋına tın mu. Zezi mu yı tiu kım ku na parı naga kam dam yı ka leri bię bam tın. Kıntu, kılrı na parı o wı tılvı-ŋına yam o kı kıntu tın, ku yı o na Ƞwı du Zezi tın Ƞwaanı mu. (A karımı Zan 15:1-10.)

Noonu wum kıntu laan jıgır Zezi taanı dum mu o Ƞwıa wunu. O na su du Wę Joro kım tın, ku laan parı o wı o tıtlı o jaana, yı o daa ba kı lwarım. Ku nyı du o pagı o lwarım dum maama tıvı-dagara kam yuu ni mu. O laan kı o wı-dıdva du Zezi mu. O Ƞwıa kam daa wı dağı wəənu tılvı o yię na naı, yı o zwa du ni, yı o wı-tı o dwe du o jıa tın banya ni. Beŋwaanı o na kı o wı-dıdva du Zezi mu oó wanı lugı banya wəənu tılvı maama na

par nabiinə ki lwarum tün. O na cəgi dč Yuutu Zezi s̄l o joori o ba tün, kv par o ȳwla dč dam m̄v. Beñwaant o se n̄l kv na ki f̄nf̄lun, Zezi laan wó joori o ba s̄l o joñ-o. O ȳwl dč We sono kulu na ba ti tün m̄v.

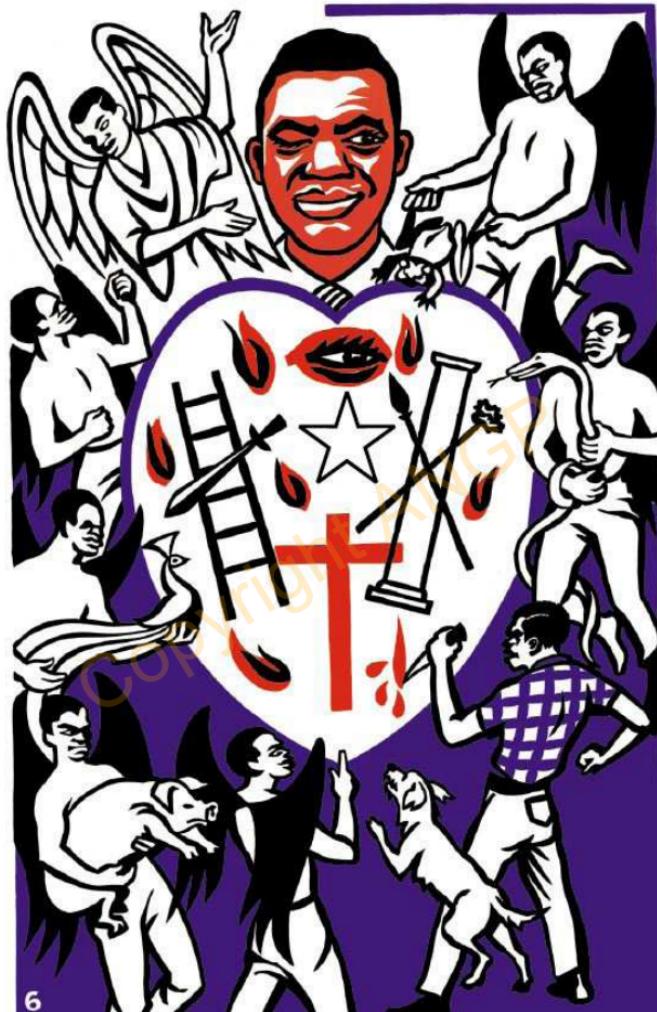
A na karim Matiyu 5:8, kv wl: «Balv na yl w̄u-poño tiinə tün m̄v j̄ugl yu-yoño, ba na wó ba ba na We tün ȳwaant.» Pe Davidi deen yl nadum kamunu m̄v, o j̄ugl dam o wal o d̄vna maama. Nan dč o deen na wanl Goliyat̄ na yl n̄n̄n-kamunu tün dč, o deen ta lwaru n̄l w̄u-poño m̄v mur-o, o na lagl s̄l o na We tün ȳwaant. O laan ma loori We dč o w̄u maama s̄l We l̄eni o b̄icarl s̄l dč taa lana, s̄l We joori DL pa-o bvbvñ-ȳvna. (A karim Ləy-ȳwl t̄cə 51:12.) N̄cən-n̄cənū bá wanl o kw̄e o t̄t̄l b̄icarl, o nan bá wanl o pa o t̄t̄l taa j̄ugl w̄u-poño dč o t̄t̄l dam. Kv yl f̄nf̄lun m̄v s̄l o lwaru n̄l o t̄t̄l j̄ugl lwarum, o loori We, n̄l Davidi deen na ki te tün. Kv f̄ln m̄v s̄l dč l̄eni dč w̄u, n̄l bu w̄olv deen na jaanl o ko nadunni d̄lm o nuñi o ja o c̄ogl yl o laan joori o ba o ko w̄wm te o loor-o o wl: «A ko, a ki a c̄ogl We yigə, yl a ki a c̄ogl nm̄v dč w̄u.» (A karim Luki 15:11-24.) Baña-We cəgi s̄l d̄lbam dč ba DL te m̄v, s̄l dč ta n̄l, dč ki dč c̄ogl. DL nan joñi d̄lbam, s̄l dč daarl dč l̄eni dč w̄rv dč yagl kəm-balwaarv. We wó pa d̄lbam b̄icarl d̄lv na yl naduvvrl tün, yl DL wó pa d̄lbam bvbvñ-dvvr̄a. DL wó lu b̄icarl d̄lv na yl dam ylranl n̄l kandw̄e

te tūn dū wōnū, yū DL daari DL pa dēbam
būcarū dūlv na se We tūn. We wō kū DL
Joro kūm dēbam wōnū, sū dū wōnū dū se DL
ni dū DL cullu tūm. (A karūml Ezeqiyēelū
36:26-27.) Kūntu mū yū We na kū kūlv
maama DL pa dēbam DL Bu Zezi jana kam
ñwāanū.

Nyūnyugū kūntu wōnū, dū ne sū
maleka kam na joori ka wōra. We malesū
sūm zēni nōona balv na wō na vrim tūn
mū, sū zēni balv na wō na ñwāa kalv na
ba ti tūn mū. (A karūml Ebru tōnō 1:14.)
Sū nan ta yūrū nōona balv na kwari We
tūn mū. A na karūml Lēñ-ñwā tōnō 34:8 dū
91:11-12 dū Daniyelū 6:22 dū Matiyu 2:13
dū Tūtvāja tōnō 5:19 dū 12:7-10, á wō na
ku na yū te.

Nyūnyugū kūm wōnū dū ne sū svtaanū
ta zūgū mū dū beeri pwēlē sū dū na wāl,
sū dū daa zū nōonū wōm būcarū dū jēni
da. Kūntu mū We taanū dūm tē dū dēbam nū
dū taa loori We, sū dū daari dū yūrū dū
tūtū. Beñwaanū 1 Pleyeelerū 5:8 tagū ku wū:
«Nan ja-na á wōbūja lanyeranū, sū á fōgū
á cū á tūtū, sū svtaanū na yū abam dūm
tūn karū dū kaagū mū dū lagū cwēñē sū dū
cōgū abam, nūneenū kana na jūgū nyōjo yū
ku karū ku kaagū ku lagū varim sū ku zi
te tūn.» Zaki 4:7 tagū ku wū: «Kūntu
tūn, kwe-na á tūtū á kū We jūja nū, sū á
daari á vūn svtaanū, sū dūntu wō duri dū
viiri á tee nū.»

Nyenyego birdo tu

Noonu wolu na jigi wor-tile tin
bicari mo tintu

Nyenyugv bürdv tu

Noonu wolv na jügə wör-tile tün bıcarı
mu tuntv:

Nmu na ne nyenyugv kuntu, kuv pa n
wu cęgi mu, berwaanı kv bri noonu wolv
na jügə wör-tile tün mu. O yi dum dıdva
pugi mu. Kv lagı kv ta nı o daa ba tögı
We cwənə kam lanyırancı. O laan ki yoo
yoo mu We cwənə kam wunu. O yi dum kam
nii lugı banja wəənu mu. We pooni dılv ya
na wu o bıcarı nı tün laan wura dı jiri
lim mu. Wəənu tılv ya na wu o ywla wunu,
yl kv bri nı o yl Zezi karabu tün daa ba
daga.

Sutaani manıum dwi téri téri gilimi
o bıcarı dum mu. Kuntu o laan wura o
yagı We cwənə kam tögüm fınfııı mu, sı o
daarı o tögı sutaani. O laan soe sı o
taa cęgi sutaani ganq yam mu o dwe We
kwərə kam. O nan na manı o sęgi wəənu
tüm yl o ta ve We-digə dı, o ye nı o
bıcarı dum daa banje dı We. We sono daa
téri o bıcarı nı. Calıcva kalv ya na bri
o bıcarı dum kvlv na lana dı kvlv na ba
lana tün, pooni dum laan wura dı dwe mu,
yl Zezi tıvn-dagara kam laan nyı nı zıllı
mu te dıd-o. O bıbıja maama vugimi mu, o
daa ba loori We dı. O daa ba nii o na wı
ki te sı o bıcarı dum maa kwe tün: O
laan yagı pwelə mu o pa sutaani.

Kakolokolo bıbıja yam joori ya wura
ya zuvri o bıcarı wunu. O joori o wura o
jiri kamun-nyııı mu. O war o zənji o tıllı

o pař wum třti mu kř o na kř te o na
vrčm, yř o daarř o swe nř kv yř We mu
kř-o yu-yoňo. Sana bvbvňa maa daa lagř
ya joori ya ja-o. Dědoň kv yř o cilonně
mu wř o ba sř ba nyč sana. O dř maa bvňe
nř o na magř o třgi o nyč sana kam břdwl
dř, kv dař kvlvkvlu. Nččnu nan na se o
nyč sana flřn flřn, kv laan wř pa o ba o
nyč zanzan mu o ba o ji sa-nyčrř cilě
mu. Kv wal kv kř sř o laan ba o ta wura
o fč vwan, yř o třgi dř nččna balv na yř
nččn-balwaaru tun o beerě, yř o dř kř
kěně yalv na wř magř tun. Boorim dř yř
wo-balčrř mu, kv na cōgi Krisi nččnu. O
donně wal ba te dřd-o nř ka vu ka sa dř
kaana dař kvlv We cwěře kam na culi tun.
Kvntv mu wř wanř kv pa o swe nř We ba
lagř sř dř boori. Stgaari nyčm dř
nanwallř lěnim maama yř kvlv na yř balčrř
tun mu. Kv ba jřgi zěně dř nabiinu yřra.
Svtaanř yěni dř ta dř dubam dř wř: <N na
kř kvntv břdwl yřranř, kv dař lwarřm>. Dř
te dř dubam dř wř, <kř kvntv>, naa
<kř třntv sř kv dař lwarřm>. N nan na se
n kř n digimi n třti mu We yigě nř, yř
svtaanř dř laan wř na pwělě dř zu n ywla
kam wunř.

Nččnu wum na jřgi svgv kvm tun maa
brř balv na gooni We nččna tun mu. Bantv
mu yř balv na vřn Krisi ni tun. Nččna
bantv soe nččn-tvra mu dř vwan fčm sř ba
maa cōgi Krisi nččna bam yuu. Kvntv,
nččnu wulv daa na ba třgi We lanyřranř
tun, ba na popog-o, naa ba fčgi vwan ba
pa-o, kv cana sř o ni kv kuri o pa-ba,

naa s̄l o k̄l w̄-zuru. K̄lv na w̄li da t̄n, k̄ntv tu laan kwari nabiinē niē ḥwe m̄ o dwe Banja-W̄. Kv̄ nan w̄ pa o ba o yaḡl W̄ t̄oḡm m̄ n̄c̄na bam ḥwe s̄l ḥwaani. Kv̄ laan w̄ ba kv̄ ji cam zanzan m̄ d̄ld-o. Ni d̄lv o ya na j̄ḡl o maa tee W̄ t̄n, d̄ntv m̄ o laan daa j̄ḡl o maa tw̄l n̄c̄na.

N̄c̄nu na yaḡl o pa sv̄taani zu o ḥw̄la w̄n̄l, d̄l laan w̄ f̄ḡl d̄l k̄w̄ j̄ḡe m̄ s̄l wo-balwaarv̄ dwi maama d̄l wan̄l t̄l zu o b̄lc̄arl̄ d̄lm w̄n̄l. N̄c̄nu na w̄ ȳr̄l o t̄t̄l̄ s̄l o taa loori W̄ ni Zezi na taḡt̄ t̄n, sv̄taani w̄ pa s̄ebu sono zu o b̄lc̄arl̄ m̄, ȳl d̄l wan-o mwali mwali. A na karim̄ Matiyu 26:41, kv̄ w̄l: «F̄ḡl-na á ȳr̄l á t̄t̄l̄ s̄l á taá loori W̄, s̄l á ȳl tv̄ maŋ̄l d̄lm maŋ̄a n̄l.» 1 Korent̄ 10:12 k̄m taḡl kv̄ w̄l: «W̄lv na b̄v̄l n̄l o z̄gl̄ lanȳran̄l t̄n nan f̄ḡl o ȳr̄l o t̄t̄l̄ s̄l o ȳl tv̄.» «Kwaani-na á joŋ̄i W̄ z̄n̄e yam maama n̄neen̄l jara z̄la te, s̄l á wan̄l á f̄ḡl á cl̄ á t̄t̄l̄, s̄l sv̄taani ȳl wan̄l abam d̄l d̄l s̄ls̄l̄na yam maama.» (A ta karim̄ Ef̄ezz̄l 6:11-18.)

Nȳnyuḡv̄ br̄pe tu

N̄c̄nu w̄lv na yaḡl W̄ c̄w̄n̄e t̄oḡm t̄n b̄lc̄arl̄ m̄ tu nt̄v:

Nȳnyuḡv̄ k̄ntv br̄l n̄c̄nu w̄lv na joori o k̄l o kwaga n̄l W̄ c̄w̄n̄e kam w̄n̄l t̄n wojo m̄.

Nyinyvgü birpe tu

Nyinyvgü wol na yagi. We cwæge tɔgim tu
bicari mo tintu

Nōonu wuntu yaa ne We vrum dum. O yaa lwari pēeri dūlū na wu We-sējō nū tūn wojo na yū te. O yaa jūgi We Joro dam o ḥwia woni, yū o laan ba o tu o yagi We cwejē kam tōgum. Nyenyugv kum kūntu daa ta bū nōonu wulū na wu lēni o wu o yagi kēm-balwaarv tūn būcarū na yū te tūn mu. O na maŋi o ni We taani dum dū, o ta wū kū o būcarū mu, o ba lagū sū o se We. O ta ve yigē mu o ki lwarem. Capuŋv kūlv na vəgi o būcarū dum tūn būnū o ta kū o būcarū, o ba lagū sū o ni We taani yū o kwéri o ba lagū sū o yagi lwarem kēm.

Zezi tūtū dēen maŋi nōonu na joori We cwejē kam woni, o laja na wū taa yū te tūn. O dēen tagū o wū: «Cicirē na nuŋi nōonu yūra nū, ka laan wū vu ka beeri kapwērē yigē mu, sū ka lagū je ka sin da. Ka nan na beeri ka ga, - ka laan wū ta ka wū: <Ā joori a vu a na nuŋi mē tūn mu, a taa wūra.> Ka na joori ka vu nōonu wūm te yū ka na sū jēgē kam fōgi ka kwe lanyurant, ka laan wū joori ka vu ka lagū ciciri surpē sūlv na tiini sū yū balwaarv sū dwe ka tūtū tūn. Sū ma tōgū daanū sū vu sū zuvūl da. Kūntu, nōonu wūm laan wū tiini o na cam kū dwēni fāja.» (Luki 11:24-26.)

A na karim 2 Plyeeri 2:22, kū tagū kū wū: «Bantu na ki te tūn nyū dū būtar-dūndūlā kalū na tagū cūga ka wū: «Kakure joori ka di ka tūtwaanū.» Būtar-dūndūlā kadon dū ta wū: «Nmū na

jaanl t̄eru n sw̄ o ȳra, o ta w̄ joori o
bibili bw̄eru w̄onl m̄.»

We taanl d̄im k̄ntv bri n̄ccnu w̄m
k̄ntv doj b̄carl d̄im na ȳl te t̄n m̄.
Lwarlm dl gana m̄ te o b̄carl d̄im. O
ȳibiē bri nl lwarlm m̄ su o w̄. Kv laan
ȳl f̄f̄lun m̄ s̄l We Joro nuji kv daar-o.
Beywaani lwarlm dl We Joro b̄a wanl t̄
taa w̄ j̄eḡe d̄l̄da nl. Nabiinu b̄carl b̄a
wanl dl taa ȳl We diḡe dl sv̄taanl t̄t̄v̄ya
je. Kv b̄a wanl k̄ntv.

Abam w̄ n̄l We maleka kam na ma
bri We taanl d̄im na ȳl te t̄n nuji m̄ o
b̄carl nl dl w̄-c̄oku, ka maa viir̄e. Ka
daa ta pipiri ka nii m̄ s̄l d̄edoj n̄ccnu
w̄m ga w̄ l̄eni o w̄ o se We, nl bu w̄olv
deen na jogi o ko nadunni d̄im o vu o
c̄oḡl dl kabw̄eru, ȳl o joori o ba o l̄eni
o w̄, o loori s̄l o ko w̄m yaḡl o lwarlm
o ma c̄e-o t̄n.

N̄ccnu w̄olv nan na z̄iḡl nȳnyugv k̄m
w̄onl t̄n w̄ l̄eni o w̄ s̄l o loori Banja-We
z̄en̄. O w̄ se s̄l o ba o tiiri Zezi yiḡe
nl o loor-o, s̄l Zezi yaḡl o lwarlm o ma
c̄e-o. O daa ba laḡl s̄l o b̄carl d̄im
bri-o k̄lv na lana dl k̄lv na ba lana
t̄n. O j̄iḡl zwa, o nan daa ba ni k̄lv We
t̄n̄ k̄m na te-o t̄n. O j̄iḡl yiē, o nan
ba nii yaara yalv o na w̄ ba o na
min-t̄lv nl maya kalv na b̄l̄nl t̄n. O w̄
daa ba c̄oga dl lwarlm d̄l̄v o na j̄iḡl o
kl̄ t̄n. N̄ccna nan na maya ba lwarl o
lwarlm d̄im dl, cav̄ura daa ba j̄iḡ-o dl
dl. N̄ccnu w̄m k̄ntv ta wal o b̄v̄l nl o
ȳl Zezi n̄ccnu m̄, ȳl o b̄carl laan yaḡl
dl nȳl dl b̄ccn̄l d̄l̄v w̄ na p̄oḡl dl

wo-digiru dwi maama tñ. (A karimü Matiyu 23:27.)

Svtaanü na yñ vwa-nyüna ko tñ laan mu te o bïcarü dñm. Vara bam á na ne tñ maama maa bri ciciri-balwaarü dwi téri téri na par o jigi bvbvñja yalu tñ mu. Ciciri sñntü laan mu te-o. O na mangü o lagü sñ o vri o tñtü sñ jüha nü, kv daa warü. Beñwaanü o laan jigi sñ gambaä mu. Ncoonü wñlv maama na vñn We ni tñ, kvntü tu wó na cam mu. (A karimü Ebru 10:28-31 du 2 Plyeëerü 2:1-14.)

Nmu na karimü tñc kvntü tñ, n bïcarü na yñ kvntü mu, loori We du n bïcarü maama sñ DL wó vri-m svtaanü jüha nü. Nmu na tu We te n loori-DL sñ DL yagi n lwarü DL ma cë-m, DL wó joñi-m svtaanü jüha nü, yñ DL wó pa n lwarü dñm maama saarl. Nmu na laga, We wó pa svtaanü nugi n bïcarü nü. Nan ba We te nü nanyoñç kum deen tu Zezi te kv wü: «Nmu na laga, nñ wanü n pa a na yazurë a ji lanyüranü». Zezi deen ma pa o na yazurë fasü. (A karimü Mariki 1:40-42.) Nmu nan ta na kvgi n bïcarü We yigë nü, yñ n lagü lim mu n dwe pooni, n bá na We zænë yam. Beñwaanü n soe tñvñl mu n dwe ñwla. «Lwarü ñwllerv yñ tñvñl mu.» (Rom 6:23.)

Nylnyogv nana tu

8

Lwarum tu tveni mo tunte

Nyenyugv nana tu

Lwarim tu tveni mo tentv:

Nyenyugv kuntu wuni dū ne lwarim tu wum ta na kugv o bercari mo, ku ba ku yi o tveni. O laan tiini o jiegv yaara zanzan o yura wuni, yl fuvni daa ta jieg-o dū weli da. Tveni tu si dū ja-o maya kalv o na ba bujv nu dū wū ba tūn mo, dū maya kalv o ya ta na ba lagv tveni tūn. Ku laan ma tiini ku soor-o, fuvni dū-yiranv laan mo jieg-o dū o na lagv o tūn. Lwarim kēm ywēeni dū maama ke dū daari, ku laan yl caneeru dū tveni mo daari o ywaant. Abam nan ye nu lwarim ywēeru yl tveni mo.

O deen ya bujv si maya kam o na wū ba o tūn, mo o laan wū kwe o tūtū dū We, si o daari o tū. Pwēlē nan daa tērē si o ma kū kuntu wojo We yigē nu. Tveni tui dū dart nōona zanzan, yl ba daa wū wani ba kwe ba yigē dū We, si ba daari ba tū.

Betari silv maama o cilonnē na wū nōonu si ku maa zēn-o o cam dūm wuni tūn maama laan yl kafé mo. O na jiegv kuv maama tūn daa bā wani ku vrl-o cam dūl v o na wū na tūn wuni. Svtaani pe o bercari digili, o daa ba bujv We wojo. Wēēnu tūl v maama o ya na soe lugv baña nu tūn viiri tū daari-o. Nōona balv ya na jieg-o ba ganv tūn daa warl si ba zēn-o. O laan tu o lvari nu: «Kvū ta tiini ku yl leseru dū wulv na kū o cōgē yl Iwla Tu Baña-We

jenga zu-o si DL pa o na cam tñn.» (Ebru 10:31.)

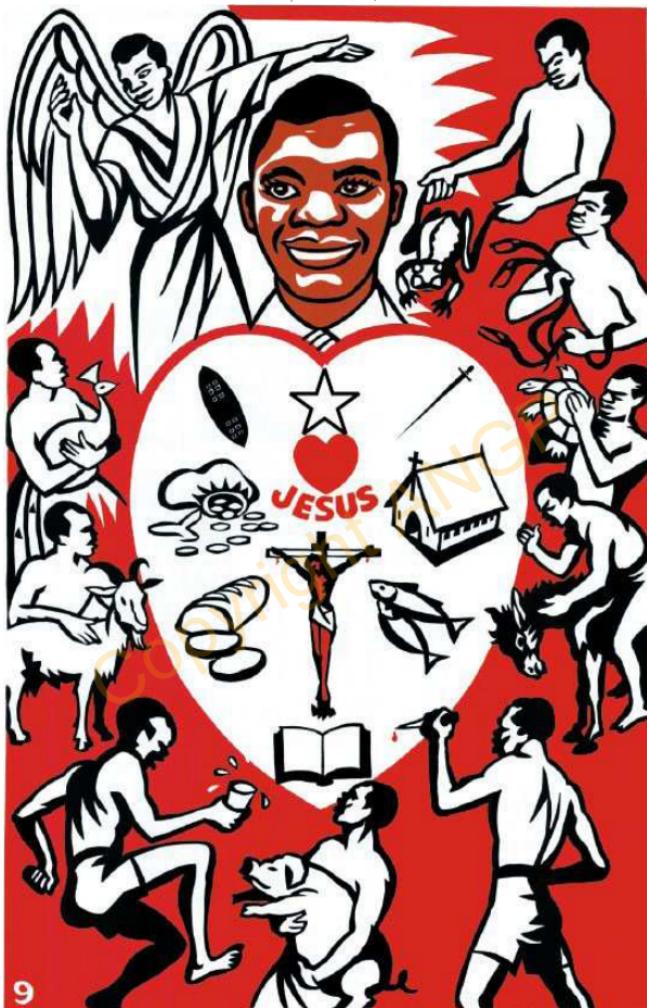
~ Kuntv Banja-We tagi dñbam si dñ
beeri-DL manja kalv dñbam ta na wñ wanl
dñ na-DL tñn. Ncoñu wñntv deen vñ We
yu-yojo kum mu o ñwla manja nl. Lele
kuntv o nan daa warl We kwérë kalv na
par nabiinu bicari zurë tñn o ni. O laan
ni We sarlyä dim dñm kwérë mu. Ka te dñ
lwarim tiine ka wl: «A ve daa a tee nl,
si abam mu yl balv We sœcla na wñ á yuu
nl tñn. Ke-na á vu á zu mini dñlv na ba
dwe tñn wñ, We na manj DL tñji si DL pa
svtaant dñ dñ malesi sñm tñn.» (Matiyu
25:41.) A ta karim Ebru tñno 9:27, ku
tagi ku wl: «Ncoñu maama manj si o tu
kuni bñdwñ mu, si We laan di o sarlyä.»

Nyenyugv nvgv tu

Ncoñu wñlv na wanl balore tñn bicari mu
tñntv:

Nyenyugv kuntv bri ncoñu wñlv na kl
o wñ-dñdva dñ Zezi o na wñco maalm dñi
maama wñnl tñn mu. O ne wñco fasl Zezi
yler dñm ñwaanc mu. Ncoñu wñntv yagl
lwarim dñ wo-yçorv tñlv maama na cu-o tu
pa o warl o tegi We lanyeranl tñn, yl o
daari o duri dñ pu-dla We cññgë kam
wñnl.

Nyenyego noga tu

9

Nccnu wolu na want balero tu
bicari mo tntu

O yɔɔrɔ o nii Zezi mw. «Wunntu mw pe d̄ubam puli d̄i k̄i d̄i wu-d̄edva d̄i We, ȳi o ta wó pa d̄i taa j̄uḡi wu-d̄edva d̄i We s̄i kv vu kv yi gurim». (A karim̄i Ebru t̄ono 12:1-2.)

S̄utaani d̄i d̄i kwaga nɔɔnu bam maama kaagi Zezi nɔɔnu wum mw ya laḡi s̄i ya zu o b̄icari. Kv nan daa war̄i. Wo-sw̄en̄e d̄i s̄ebu sono, d̄i boorim jwǣer-lwaan̄u t̄um maama kwaani s̄i t̄i joori t̄i zu o ḥwla wun̄t mw.

D̄i daa ba nāi kakure d̄i nyw̄enkure kam o b̄icari d̄um ni. Kv laan̄ ȳi b̄inaga mw d̄i nāi. Mana zanzan lwar̄im ȳeni d̄i l̄eni nylyv̄gu mw d̄i ji wojo kudon̄, naa d̄i l̄eni d̄i ȳir̄i. Krisi nɔɔnu wul̄u nan na ȳir̄i o t̄it̄i t̄in wó lwar̄im o p̄ɔɔri daan̄, d̄i d̄i nāi man̄i d̄i ji kuv̄u maama d̄i. Lwar̄im nāi man̄i d̄i l̄eni d̄i ji ni We cw̄ej̄e kam wu wojo kuv̄u d̄i, o daa ta ye ni kv ȳi lwar̄im mw. D̄i nāi man̄i d̄i ji ni pooni maleka d̄i, o daa ta wó lwar̄i-d̄i. D̄i bá want d̄i gan-o. Beñwaani We Joro d̄i We taani d̄um wu o b̄icari wun̄t, ȳi t̄entu mw wó pa o lwar̄i lanyir̄ani d̄i bal̄o o p̄ɔɔri daan̄.

Kv nan̄ dāi vara bam d̄i ciciri bīe bam ȳir̄ani mw kaagi o b̄icari. D̄i ta ne baarv̄ o na ze sana zimbīe ȳi o sal̄. S̄utaani man̄i Zezi nɔɔnu d̄i luḡu banya wǣenu t̄il̄u nabiin̄e fra na zv̄v̄ri t̄in mw. Kv na ȳi sana d̄i boorim d̄i se, naa s̄ebu-sw̄en̄e d̄i liri k̄em d̄i wǣenu t̄idonne.

Wǣenu t̄um kvontu nan bá want Krisi nɔɔnu t̄i gan̄i. Beñwaani o man̄e o t̄i d̄i

Zezi mo kv na yl dl lugv fra yam lana n. Tu fra daa ba jlg-o sl kv pa tl daa wan-o.

Baarv wudoy dl mo ta wura o na jlg svgv o maa zo o blcarl dlm. Kv maa brl balv na ba tgl We tl n. k. We noona bam te tl m. Butar-balwaarv tlvl ba na noona ba pat-ba tl nydl svgv m, ba jlg ba maa zo-ba te. Mana zanzan kv nan yl balv na wl ba dl yl Krisi noona, yl ba yagl ba ba tgl We cwngé lanytrani tl m k. We noona bam kntv. We noon wom nan na o wpolo Zezi Krisi taanl dlm wvn m. Zezi tagl o wl: «Noona na twl abam yl ba beesl abam, yl ba fo vwan ba te wo-balwaarv dwi maama ba pa abam amv ylri qwaantl tl, a jlg yu-yojo. A taá jlg wpolo lanytrani sl We wó pa a na nyoorl zanzan DL tee n.» (Matiyu 5:11-12.)

Svtaantl tiini dl kwaantl dl ma lwarim sl dl poorl dlbam dl Zezi m daantl. Dl lagl sl dl poorl dlbam dl We sono kum m daantl. Noon-noon nan bá wanl o cogl dlbam dl Zezi Krisi sono kum daantl. Kv na yl yaara, naa wu-cogo, naa beesa, naa kana, naa yinigé, naa cam dlvl na wó ba tl, naa tvonl, tl tlvtvl bá wanl tl cogl dlbam dl Zezi Krisi sono kum daantl. We nan na soe dlbam tl, DL tiini DL pat dlbam wénu wénu tl kntv maama wvn. (A karim Rom 8:35-39.)

Noona na joji We zéné yam maama o ma k. o jara zl, oó wanl o zlg kékéng

maŋum du cam maama wunu. Ku yu du We Joro kum dam mu o me o wanu wo-yɔɔru tūm o wubvua na lagu s̄l o ki tūn. O ye s̄l Zezi jieḡl dam o dwe svtaanu du du kwaga teḡna bam maama. Zezi mu wanu svtaanu, du lwarim du tuvu. Kuntu d̄bam du wó wanu svtaanu yu d̄l wó na ŋwia kalu na bati We tee nu.

Calicva kam ka na maa br̄l nu o b̄carl lwarl lanyirani du balero du p̄corl daanu tūn nae mu fast, yu ka nyelua. O b̄carl laan su du We Joro dam mu.

We maleka kam na zieḡl o yuu ni tūn maa br̄l nu o jieḡl We taane d̄m o b̄carl nu. Du ma pa o lwart ni balu na wanu balero tūn wó na yu-yono mu. (A karim Brum tōn 2:7,11,17,26 du 3:5,12,21.)

Səbiə tam̄p̄go kum ku ni na puri tūn maa br̄l nu, o kwe o ŋwia du kulu maama o na jieḡl tūn o pa We mu. O ba mal o səbu kum o ki lwarim. O ma-kv o zəni yiniḡtiinə mu, yu o lu We təri du sono p̄eeru ku wunu o pa We du o wopolu. O mal-kv o tuŋ̄l kulu na wó pa We zulə tūn mu.

D̄pe du kaləŋ̄e deen yu de maama wudiu mu. Ku maa br̄l nu o ba di woŋo kulu na bá zəni o yura tūn mu. O ba nyɔ sana. O nan ba nyɔ s̄ugaaru naa o ləni nanwall du gwε. O yur̄l o t̄t̄l mu, o ba lagu s̄l o cɔɔḡl o yura yam, ya ná yu We Joro diḡe tūn ŋwaanu. O loori We mu man̄a

maama, kv na yl We-digē nl, naa o tuti
sōŋc nl. Maŋa maama o kikili o sōŋc
tiinē mv, yl ba weli daanl ba warl We.
Bəŋwaantl o ye nl We nɔɔnu bá wanl o taa
ŋwl lanyerantl, yl o ba loori We.

We tɔnɔ kum kv na puri tūn brl nl o
kariml We taanl de maama mv. Kuntv mv
pal o jieg swan dl dam dl ŋwla, dl
wo-laarv tūlv maama We na lagl sl DL pa
DL nɔɔna tūn. We taanl dlm mv yl kanla
ka na pa-o pooni yl o veə. Duntv mv yl o
svgv o na maa zəli svtaantl. We taanl dlm
mv ta nyl dl wudiu kvlv na pal ŋwla tūn,
dl nyl dl niu mv o na ma nii o tūl dl
wunl.

O bıcarl su dl wopolol. Nɔɔnu na
maŋl ba yaar-o o na tɔgl Zezi cwəŋe kam
ŋwaantl tūn dl, o ta jieg wopolol.
Bəŋwaantl o ye nl nɔɔnu bá wanl o na ŋwla
kalv na ba ti tūn We tee nl, dl o na wu
se yaara nl Zezi Krisi na se o tu
tuvn-dagara kam baŋa nl te tūn. O ye nl
o tɔgl dl Zezi mv o tl, yl o joori o bi
o na ŋwl-dvŋa kam. Lele kuntv o laan
beeri wəenu tūlv na yl We-sōŋc wəenu tūm
mv. Nabiinə bá wanl ba na-tl dl ba yiə.
Tuntv mv wú ta wura maŋa kalv na ba ti
tūn. Nɔɔnu wuntv ti o yigē mv sl o jeeri
Baŋa-We. O nyl dl tui kvlv na zieg na ni
nl, yl kv ləri biə te tūn mv. (Ləŋ-ŋwl
tɔnɔ 1:1-3.) O bıcarl dlm su dl We sono
mv. O daa ba kwarl tūvn. (1 Zan
4:18-21.)

Nyenyugv fugə tu

10

We na tiga o maa ve cics 3 tu te

Nyinyugv fugə tu

We noɔnu na tuga o maa ve We soɔŋ te tɛn:

Zezi tagi Zan 11:25-26 kum wɔn̄l o w̄l: «Amu mu ȳl twa biinu d̄l ɻw̄la tu. W̄lv na k̄l o w̄-d̄l̄va d̄l amu t̄n, o na man̄l o t̄l d̄l, k̄ntv tu ta w̄ na ɻw̄la. K̄lv na w̄eli da t̄n, w̄lv maama na ɻw̄l ȳl o k̄l o w̄-d̄l̄va d̄l amu t̄n, t̄vnu daa bá ja k̄ntv tu man̄l d̄l man̄l.»

Zezi daa ma ta ta o w̄l: «A laḡl a ta c̄ga mu d̄l abam s̄l, w̄lv maama na ni a taan̄l d̄lm ȳl o daari o k̄l o w̄-d̄l̄va d̄l w̄lv na t̄v̄l-n̄l t̄n, k̄ntv tu j̄ḡl ɻw̄l-d̄v̄ja kalv na ba ti t̄n. Ba daa bá di o taan̄l. K̄ntv tu n̄ni t̄vnu w̄n̄l mu, o zu ɻw̄la kalv na ba ti t̄n w̄n̄l.» (Zan 5:24.)

K̄ntv, Zezi Krisi noɔnu ba kwari t̄vnu d̄l t̄vnu. Beñwaani Zezi wan̄l t̄vnu d̄l d̄l dam d̄lm maama. T̄vnu daa bá wan̄l d̄l c̄gl We noɔna. «D̄l nan̄ k̄l We le d̄l DL na pat̄ d̄lbam w̄n̄l d̄l Yuutu Zezi Krisi ɻwaani s̄l d̄l wan̄l t̄vnu d̄l d̄l dam d̄lm maama t̄n.» (1 Korent̄l 15:54-57.)

Noɔnu na t̄ḡl Zezi o daa ba kwari t̄vnu. O m̄m̄ya na yi s̄l o viiri o daari lugv, oó vu We soɔŋ d̄l w̄polo mu nu Pooli na tagi te t̄n. A na karim̄l Filipi 1:23, ku w̄l: «K̄lv na j̄ḡl fra ku pa-n̄l t̄n mu ȳl s̄l a yaḡl lugv banya, s̄l a daari a vu Zezi Krisi te a taa w̄ra. K̄ntv w̄ tiini ku taa lana.»

We noco nu lağı dı o wu maama sı o vu Zezi na tıgı o vrl-o lwarım wonı tın te mu. We Joro küm par o guli Zezi taanı dıntı wojo mu maga maama. Zezi deen tagı dı o karabię bam o wl: «A yı pa á bıcara taa maga. Ku-na á wu-dıdva dı We, sı á ku á wu-dıdva dı amı dı. A Ko wım sɔŋo nu, je zanzan mu wıra. A nan lagı a vu a kwe je mu a pa abam. Ku na daı cıga, a ya bá ta dı abam. A na ve a kwe je sım a ti abam ıwaanı, a laan wú joori a ba a ja abam, sı á tıgı á vu á taá wu amı na wu me tın.» (Zan 14:1-3.)

I Korentı 2:9 küm tagı ku wl: «We fıgı DL ku wo-laarv DL tıni, sı DL pa balı na so-DL tın. Nabiinę yi wu ne wəənu tım kıntı doj, yı ba zwa wu ni tı ıwı, yı ba ba jıgı tı wıbınya dı.»

Lıgvı baña yo wojo tırı n na wú kwe n ma n magı kılrı We na ti ku yigę DL tıni sı DL pa dıbam balı na tıgı Zezi lıgvı baña yo tın.

Nyınyıvgı fugę tu wım maa bri dıbam We noco nu cıga cıga tıvına yı te tın mu. Dı ne sı We maleka kam zıgı da mu, sı ka ja-o ka vu We-sɔŋo. O siun küm dı o joro küm yagi o yıra yalı na tı tın mu, yı o joro küm laan maa ke We-sɔŋo. O deen ıwı Zezi ıwaanı mu, o nan daa ta tıgı o ve Zezi te mu. Baña-We wú jeer-o yı DL zaan-o DL wl: «Nmı yı tıntıvı-ıvı. Nmı sılenı n ku cıga..., nan ba sı dı ku wıpolo daanı.» (A karımlı Matiyu 25:21.) Sıtaanı daa ba jıgı dam dıd-o daga, Brım tıno 14:13 tagı ku wl: «Balı na se dı

Yuutu wum yu ba ba ba tū tūn wū ta jūgū yu-yoño. Baá sin dū ba tūtūñ-cēera yam, bēñwaan̄ ba kēm-laarv̄ mu wū ta tōgr̄-ba.»

We wū zēni abam sū á na karim̄ tōno kūntv̄, sū á se kv̄ kwié yam, sū á kwe á tūtū á pa Zezi. Bēñwaan̄ We laḡ sū dū kwe dū bēçari mu dū pa-DL. (A karim̄ Būtar-dūndū tōno 23:26.) We nan wū pa-m bēçari dūlv̄ na lana tūn. Yu zañ̄ n se sū sūtaan̄ gan̄ n bēçari sū n ta n tōgr̄ balōr̄ cweḡe. Nēçon̄ wolv̄ na tūgū o tūtū tūn yu joro mu. (A karim̄ Būtar-dūndū tōno 28:26.) Wolv̄ nan na tūgū We tūn wū na vrum̄. Yagi lwarim̄ sū n daari n ta n tōgr̄ Zezi cüga kam. A na karim̄ Rom tōno 6:23, kv̄ wl̄: «Lwarim̄ ywilev̄ yu tūvnu mu. Kv̄ daari We pēer̄ dūlv̄ DL na pe dēbam zaan̄ tūn mu yu ywila kalv̄ na ba ti tūn We tee n̄, dū na ywile dū dū Yuutu Zezi Krisi tūn ywaant̄.»

Nmu na kwe n ywila n pa Zezi tūn, laan nan kwaan̄ sū n ta n jūgū We taan̄ dum dū na yu cüga tūn n bēçari n̄. Laan nan ta n jūgū Zezi sono kum n bēçari n̄.

A karim̄ Pooli deen na taḡ kuv̄ 2 Timoti 1:12 kum wun̄ kv̄ wl̄: «Am̄ ye n̄ a kū a wū-dūdva dū Zezi mu, yu a ye n̄ wuntv̄ wū wan̄ o nii kuv̄ maama We na kwe DL kū a jūja n̄ tūn baya n̄, sū kv̄ taa ve de dum o na wū joori o ba tūn». .

Kwaan̄ n ta n loori We dū DL Joro kum dam. Nan ta n jūgū Zezi na yu dēbam Yuutu tūn sono kum n bēçari n̄, sū n ta n nii wuntv̄ yurani, sū wum mu yu cweḡe dū cüga tu dū ywila tu. Zezi mu yu dēbam

Yuutu wolv na wó joori o ba o joji díbam tún.

«Zuli-na We dílv na jüg̊ dam s̊i DL taa cv abam s̊i á ẙi tv tusim wón̊i tún. DL laan wó pa abam ba á züg̊i DL yig̊e n̊i ẙi tusim térə, s̊i á na DL paarl-zulə yam d̊i ẘepolo. Díntv ẙirant̊ mu ẙi We, DL doj̊ daa térə. DL de d̊i Yuutu Zezi Krisi ḡwaani̊ mu DL vri̊ díbam lwarum wón̊i. Díntv mu man̊i d̊i zulə d̊i ẙir̊i kamunu d̊i paarl̊ d̊i dam, kv na züg̊i pulim n̊i kv ba kv yi züm, s̊i kv taa ve man̊a kalv na ba ti tún. Amina.» (Zudi 24-25.)

A SPECIAL WORD FROM ANGP
UN MONDE SPÉCIAL DE L'ANGP
UMA PALAVRA ESPECIAL DA ANGP

This booklet "The Heart of Man" is available in over 538 languages and dialects spoken throughout the world (Africa, Asia, The Far East, South America, Europe, etc.) Our Heart Book is now also available on cell phones, tablets, etc from www.angp-hb.co.za or as an APP "Heart of Man" on Android phones.

Le livre du "Coeur de l'homme" peut etre obtenu en plus de 538 langues et dialectes parles dans le monde entier, a savoir: Afrique, Amerique, Asie, Extreme Orient, Europe. Notre Livre du Coeur est maintenant aussi disponible sur votre Telephone cellular, plaques, etc. de www.angp-hb.co.za ou comme une Application "Heart of Man" sur telephones Android.

Este livro "O Coracao do Homem" e obtfdo em mais de 538 linguas e dialectos falados em todo o mundo, a saber: (Africa, Asia, America do Sul, Extremo Oriente, Europa, etc). O nosso Livro O Coração do Homem tambem esta agora disponivel em telefone celular, tablets, etc. de www.angp-hb.co.za ou como um aplicativo "Heart of Man" nos telephones celulares Android.

The 10 heart pictures contained in this booklet are also available in the form of large coloured picture charts (86 x 61cm) bound together in a set of 10 pictures. These "Heart Charts" can be obtained with European or African features and are particularly suitable to be used in conjunction with the Heart Book for class-teaching, open air evangelization etc. Kindly contact us to ascertain the latest subsidized price of this chart.

Les 10 images du coeur qui figurent dans ce livre peuvent etre obtenues en tableaux de couleur, format 86 x 61 cm, avec des physionomies europeennes ou africaines. Ils peuvent etre utilises en meme temps que le livre du coeur pour des classes bibliques, a

I'ecole du dimanche ou lors de reunions de plein air. Soyez aimable de nous contacter pour assurer les derniers prix en cours du tableau.

As 10 imagens do coracao, contidas neste livro podem ser obtidas num conjunto de 10 imagens em colorido no tamanho de (86 x 61 cm). Estes "Cartazes do Coracao podem ser obtidos com caracteristicas Europeias e Africanas e podem ser usados em conjuncao com o mesmo livro em classes de ensino biblico, evangelizacao ou ao ar livre. Agradeciamos que nos contacta-se para confirmacao do ultimo preco dos cartazes.

Kindly write to us if you are able to assist us with further translations of our free Gospel literature, informing us of the language into which you could translate this Gospel literature. Your assistance would be appreciated.

If you have found salvation in Christ, or have been otherwise blessed through our Gospel literature, please let us know. We would like to thank God with you, and remember you further in our prayers.

Nous vous invitons a nous contacter pour faire des arrangements concernant de nouvelles traductions de notre litterature, nous informant de la langue dans laquelle vous pouvez traduire cette litterature evangelique. Votre aide sera beaucoup apreciee.

Si vous avez trouve le salut en Christ ou si vous avez ete beni par notre litterature, nous vous prions de nous le faire savoir. Nous aimerions remercier Dieu avec vous et prier pour vous.

Nos vos convidamos a nos contactar, afim de fazer qualquer arranjo concernente a novas traducoes de nossa literatura em outras linguas. Vossa assistencia sera muito apreciavel.

Se tem encontrado a salvacao em Cristo, ou se tem sido abençoado por intermedio da nossa literatura evangelica, faça o favor de nos

informar. Pois nos gostarfamos de agradecer a Deus juntamente convosco, e lembra-lo sempre em nossas oracoes.

For free Gospel literature, books and tracts in over 538 languages, write to:

Pour obtenir gratuitement de la litterature evangélique, des livres et des traités en plus de 538 langues, écrivez à:

Para obter gratuitamente a literatura evangelica, livros e folhetos em mais de 538 linguas diferentes escreva para:

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

P.O. Box 2191

PRETORIA

0001

R.S.A.

info@angp.co.za

A Gospel Literature Mission financed by donations

Une Mission de littérature évangélique financée de dons
Missão de literatura Evangélica financiada por donativos

(Reg. No. 1961/001798/08)